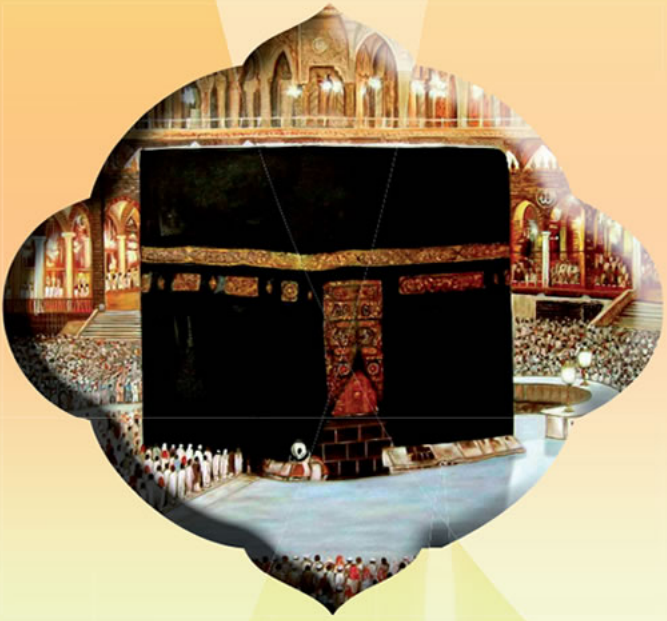
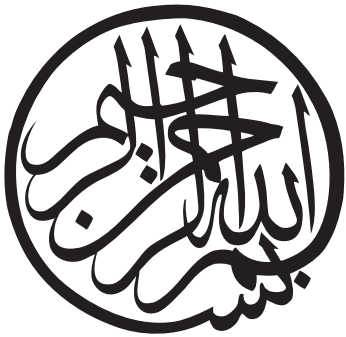

co jest ISLÁM

Ve jménu Boha Milosrdného, Slitovného

WAMY SERIE O ISLÁMU

Co jest islám?

Muslimská obec v Praze
2016

© Muslimská obec v Praze

ISBN 978-80-905731-9-2

Obsah

Úvod: Co jest islám? 7

1/ Islám a muslimové 11
2/ Co říkají o Koránu 17
3/ Co říkají o islámu 23
4/ Co říkají o Mohamedovi (s) 28
5/ Morální systém islámu 34
6/ Posmrtný život 40
7/ Instituce proroctví v islámu 46
8/ Pojem zbožnosti v islámu 52
9/ Pojem Boha v islámu 59
10/ Lidská práva v islámu 65

Další informace o islámu 72
Další prameny o islámu 72
Další webové odkazy 72

Poznámky vydavatele:

1. Používání slova „Bůh“ není z islámského hlediska přesným pro označení Jediného, Věčného Stvořitele, Pána všech světů. Nejsprávnější je používat Jeho vlastního jména – Alláh (viz kapitola č. 9).

2. Český překlad významu veršů z Koránu byl převzat od Ivana Hrbka (1972) a A. R. Nykla (1934).

3. Překlad veršů Koránu je v této publikaci odlišen tučným písmem. V závorce za verši je vždy číslo kapitoly a číslo verše. Překlady výroků proroka Mohameda (nechť mu Bůh žehná a dá mír) jsou tučnou kurzívou. V závorce za výrokem je název sbírky výroků, ve které je daný výrok uveden.

4. Za jménem posledního proroka Mohameda muslimové pronášejí slova „nechť mu Bůh žehná a dá mír“, v arabštině „salla lláhu ‘alajhi wa sallam“. V této publikaci jsou z prostorových důvodů tato slova uvedena ve zkratce jako „(s)“.

Úvod:
Co jest islám?

Islám je náboženství míru. Slovo islám znamená doslovně:

1) mír
2) odevzdání

Slovo islám v náboženském významu označuje úplné odevzdání se do vůle Boží.

Účel náboženství: Islám poskytuje svým stoupencům úplný zákoník, který je podněcuje vzbuzovat v sobě ušlechtilost a dobro a zachovávat mír mezi lidstvem.

Proroci islámu. Mohamed (s), který je pokládán většinou za jediného proroka islámu, byl jen posledním prorokem této víry. Muslimové, stoupenci islámu, věří ve všechny proroky světa, počítaje v to Abrahama, Mojžíše a Ježíše, poněvadž ti všichni zvěstovali vůli Boží za účelem vedení lidstva.

Korán: Písmo svaté muslimů je Korán. Muslimové věří zároveň v božský původ každé svaté knihy. Poněvadž ale dřívější zvěstování se nezachovala v původní podobě a bývala lidmi často chybně vykládána, byl prohlášen Korán, který uznává všechny dřívější seslané knihy, za poslední Knihu Boží, završující všechna předchozí poselství.

Články víry islámu: Těchto je šest:

1. Víra v jediného Boha
2. Víra v anděly
3. Víra ve všechny seslané Knihy
4. Víra v posly Boží
5. Víra v soudný den
6. Víra v osud, dobrý či špatný

Základní povinnosti muslimů: Těchto je pět:
1. Víra v jedinost Boží a božské poslání Mohameda (s)
2. Modlitba
3. Půst
4. Udílení almužny
5. Pouť do Mekky

Boží vlastnosti: Bohu náleží veškerá dokonalost a absolutní dobro, nelze s ním spojovat jakékoliv zlo a chybu. Bůh je jediný, věčný, neplodil ani nebyl zplozen, nikdo Mu není roven. Je milosrdný, slitovný, spravedlivý a nejvyšší vládce, stvořitel, je počátkem i koncem, moudrý, slyšící a o každé věci vševědoucí, schopný a mocný. Bůh je milující a obživu poskytující, štědrý a promíjející, ochraňující, soudce a mír, atd. Takového Boha muslimové uctívají. Uctívání kohokoliv nebo čehokoliv jiného je považováno za neodpustitelný hřích.

Víra ve skutky: Víra sama o sobě je nedostatečná, pokud není provázena skutky. Muslim věří na svoji vlastní odpovědnost za všechny své skutky, které jsou v jeho moci. Každý musí své vlastní břímě nést a nikdo nemůže za skutky jiného odpovídat. Víra v osud neznamená fatalismus. Znamená přijímat všechno, co Bůh předurčí. Lidem dal Bůh omezený stupeň moci a svobody a bude nás spravedlivě soudit za to, co spadá do okruhu naší zodpovědnosti.

Postavení ženy v islámu: Muži a ženy pocházejí z jednoho složení, mají stejnou duši, jsou vybaveni stejnými schopnostmi intelektu k duševním a morálním činům. Jejich postavení v rodině a ve společnosti vychází z přirozenosti a jejich biologické odlišnosti.

Rovnost lidstva a bratrství v islámu: Islám je náboženství jedinosti Boha a rovnosti všeho lidstva před Bohem. Bůh neomezuje Své náboženství nebo Svou přízeň na žádný konkrétní národ, rasu nebo dobu. Rozdíly v barvě, rase nebo společenském postavení v islámu nehrají roli.

Osobní úsudek jednotlivce: Islám podněcuje k osobnímu úsudku a ctí rozlišnost názorů.

Věda: Islám ukládá každému muslimovi za povinnost snahu po vědách.

Význam práce: Každá práce, která poskytuje člověku poctivou obživu, je ctěna.

Dobročinnost: Všechny schopnosti člověka jsou mu Bohem dány k užitku jeho bližním. Je povinností každého pomáhat svým spolubližním.

Obracení k islámu: „Nebudiž žádného nucení v náboženství! A již bylo jasně rozlišeno správné vedení od bloudění." (2:256) Takto jasně zní slova Koránu. Muslimové jsou vyzýváni, aby nezačínali s nepřátelstvím, aby se nepouštěli do agresivních činů, aby neporušovali práva ostatních.

1/ Islám a muslimové

Arabské slovo islám znamená mír, odevzdanost a poslušnost. Islámské náboženství je bezvýhradným přijetím Božího učení, které bylo zjeveno Jeho proroku Mohamedovi (s). Muslim je ten, kdo věří v Boha a usiluje o úplnou přeměnu svého života podle vedení, které zjevil Bůh, a podle výroků Proroka (s). Na těchto základech se také snaží vytvářet lidskou společnost. „Mohamedánství" je nesprávný název pro islám a uráží samotnou jeho podstatu.

Slovo Alláh je vlastní jméno Boha v arabštině. Tento název je zvláštní v tom, že nemá množné číslo ani ženský rod.

KONTINUITA POSELSTVÍ

Islám není novým náboženstvím. Je to v podstatě totéž poselství a vedení, které Alláh zjevil všem prorokům: **Rci: „Uvěřili jsme v Boha i v to, co seslal nám a co seslal Abrahamovi, Ismaelovi, Izákovi, Jakubovi a kmenům, i v to, co bylo dáno Mojžíšovi a Ježíšovi a prorokům od Pána jejich. My nečiníme rozdíl mezi nimi a do vůle Jeho jsme odevzdáni."** (Korán, 3:84)

Poselství, jež bylo zjeveno proroku Mohamedovi (s), je islám ve své úplné, kompletní a konečné formě.

PĚT ZÁSAD ISLÁMU

Existuje pět hlavních zásad islámu:

1. Vyznání víry: vyznávat, že není žádného božstva kromě Boha, a že Mohamed (s) je Jeho poslem pro celé lidstvo až do Soudného dne. Prorocké poslání Mohameda (s) zavazuje

muslimy následovat jeho příkladný život jako vzor.

2. Modlitby: povinností k Bohu jsou denní modlitby, které jsou vykonávány pětkrát denně. Posilují a oživují víru v Boha a povzbuzují člověka k vyšší mravnosti. Očišťují srdce a zabraňují pokušení ke špatnosti a zlu.
3. Půst v měsíci ramadánu: během měsíce ramadánu se muslimové od rozbřesku do západu slunce zdržují nejenom jídla a pití a pohlavního styku, ale také špatných úmyslů a tužeb. Učí se tak lásce a zbožnosti. Půst rozvíjí v člověku pravé společenské svědomí, trpělivost, nesobeckost a pevnou vůli.
4. Zakát: náboženskou povinností je zaplatit každý rok 2,5% ze svých čistých ročních příjmů a tuto očišťující částku věnovat chudším vrstvám společenství.
5. Pouť do Mekky: má se vykonat jednou za život, pokud to člověku dovoluje jeho finanční situace a fyzický stav.

Kromě těchto zásad je za službu Bohu považován každý čin, který je vykonáván s vědomím, že naplňuje vůli Boha. Víra v jednotnost a svrchovanost Boží, kterou islám přikazuje, dává člověku možnost uvědomit si smysluplnost vesmíru a svého vlastního místa v něm. Tato víra osvobozuje člověka od strachu a pověr tím, že ho přiměje být si vědom přítomnosti všemohoucího Boha a vlastních závazků k Němu. Víra musí být vyjádřena a prováděna ve skutcích, samotná víra nestačí.

Víra v jediného Boha vyžaduje, abychom se dívali na celé lidstvo jako na jednu rodinu podřízenou všudypřítomné všemohoucnosti Boha – Stvořitele a Životadárce. Islám odmítá myšlenku vyvolených lidí, jedinou cestou do nebe je víra v Boha a dobré skutky. Mezi člověkem

a Bohem existuje přímý vztah bez jakéhokoliv prostředníka.

ČLOVĚK JAKO SVOBODNÝ ČINITEL

Člověk je nejvyšším Božím tvorem a vládne nejvyššími možnostmi. Je mu ponechána relativní svoboda vůle, činu a volby. Bůh mu ukázal pravou cestu a život proroka Mohameda (s) mu poskytuje dokonalý vzor chování. Úspěch a spása záleží v následování obojího. Lidská bytost je posvátná a islám dává stejná práva všem bez rozdílu rasy, pohlaví a barvy.

Boží zákon, vyřčený v Koránu a doložený příklady v životě Proroka (s), je nejvyšším ve všech směrech. Platí stejně jak pro nejmocnější, tak pro nejubožejší, pro prince i pro rolníka, pro panovníka i oddaného.

KORÁN A HADÍS

Korán je posledním zjeveným slovem Božím a základním pramenem islámské nauky a práva. Korán pojednává o základech víry, morálce, historii lidstva, bohoslužbě, vědě, moudrosti, vztazích mezi Bohem a člověkem a lidských vztazích ve všech ohledech.

Důležitým obsahem posvátného Koránu je úplné učení, na němž může být vybudován dokonalý řád sociální spravedlnosti, ekonomiky, politiky, zákonodárství, právní vědy, zákona a mezinárodních vztahů.

Prorok Mohamed (s) sám byl negramotný člověk, který neuměl číst ani psát. Posvátný Korán však byl jeho stoupenci uchován v paměti a zapsán pod jeho dohledem ještě za jeho života. Původní a úplný text Koránu je každému dostupný v arabštině, jazyce, v němž byl zjeven. Rozšířeny jsou také překlady jeho významu do mnoha jazyků.

Hadísy (učení, výroky a činy) proroka Mohameda (s), pečlivě zaznamenané a sesbírané jeho oddanými druhy, vysvětlují a doplňují koránské verše.

POJEM BOHOSLUŽBY

Islám neučí ani neuznává pouhý rituál, ale klade důraz na účel a čin. Uctívat Boha znamená poznat Ho a milovat Ho, jednat podle Jeho zákona ve všech oblastech života, přikazovat dobré a nedovolit špatnost a útlak, podporovat chudé, jednat spravedlivě, sloužit lidstvu a tím také sloužit Jemu. Tento pojem je v Koránu vyjádřen v následujících vznešených slovech: **„Není zbožnosti v tom, když obracíte tváře své směrem k východu anebo k západu, však ten jest zbožným, kdo uvěřil v Boha, v den soudný, v anděly, Písmo a proroky, a ten, kdo z lásky k Bohu dává z majetku svého příbuzným a sirotkům a nuzným a poutníkům a prosícím a na otroků vykoupení, a ten, kdo modlitbu dodržuje a dává povinnou almužnu. A zbožní jsou ti, kdož úmluvy své dodržují, když je jednou uzavřeli a kdož trpěliví jsou v protivenství, v neštěstí a v dobách zlých. To jsou ti, kdož víru pravou mají, a to jsou bohabojní.“** (Korán, 2:177)

ISLÁMSKÝ ZPŮSOB ŽIVOTA

Islám zajišťuje celému lidstvu pevné vedení, které je třeba následovat. Toto vedení je univerzální a zahrnuje sociální, ekonomické, morální a duchovní stránky života. Korán připomíná člověku smysl jeho života na zemi, jeho povinnosti a závazky vůči sobě samému, jeho nejbližším, vůči společnosti, vůči ostatním lidem a vůči jeho Stvořiteli.

Člověku je dán základní návod, jak žít smys-

luplný život, a je na něm, aby tyto vysoké ideály ve svém vlastním životě uskutečňoval. V islámu je lidský život zdravým a jednotným celkem a ne nahromaděním dílčích nesourodých částic. Duchovní a světské nejsou dvě rozdílné věci, naopak jsou nerozlučně spojeny v souladu s lidskou přirozeností.

HISTORICKÉ HLEDISKO

Prorok Mohamed (s) se narodil v roce 570 n. l. ve městě Mekka v Arábii. Pocházel ze vznešeného rodu. Ve věku 40 let mu bylo sesláno první zjevení. Od chvíle, kdy začal veřejně hlásat islám, byl spolu se svými stoupenci pronásledován a musel čelit těžkým útrapám. Proto se, poslušen příkazu Boha, vystěhoval do jiného města v Arábii, do Medíny. Své prorocké poslání završil po krátkém období 23 let a zemřel v 63 letech. Vedl příkladný život, který byl vtělením koránské nauky a vzorem chování pro každého člověka.

PŘITAŽLIVOST ISLÁMU

Islám se svým prostým a přímým vyjádřením pravdy má úžasnou přitažlivost pro každého, kdo touží po vědění. Dává odpověď na všechny otázky života, je to návod k lepšímu, plnému životu, oslavujícímu Boha, Všemohoucího Stvořitele a Milosrdného Živototadárce. Počet muslimského obyvatelstva překročil 1 miliardu a islám je v současnosti nejrychleji se šířícím náboženstvím na světě.

ISLÁM – ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ MODERNÍ DOBY

Bratrství lidí: Vážným problémem, se kterým se moderní člověk setkává je rasismus. Ekonomic-

ky vyspělé země mohou poslat člověka na Měsíc, ale nejsou schopny zabránit vzájemné lidské nenávisti a nevraživosti. Islám za minulých 1400 let ukázal v praxi, jak je možno s rasismem skoncovat. Tento zářný islámský příklad skutečného bratrství lidí všech ras a národů je možno spatřit každý rok během pouti do Mekky.

Rodina: Ve všech západních zemích dochází k rozpadu rodiny, která je základní jednotkou civilizace. Islámský systém rodiny dovádí práva muže, ženy, dětí a příbuzných k dokonalé vyváženosti. V dobře uspořádaném systému rodiny rozvíjí islám lidskou nesobeckost, šlechetnost a lásku.

UCELENÝ ŽIVOTNÍ NÁZOR

Lidský život se utváří v souladu s životním názorem člověka. Tragédie sekulárních společností je v tom, že nejsou schopny spojit rozdílné stránky života. Světské a náboženské, vědecké a duchovní se zdá být neslučitelné. Islám odstraňuje tento rozpor a do lidského pohledu na život vnáší harmonii.

2/ Co říkají o Koránu

Lidstvo dostalo božské vedení jen dvěma cestami: za prvé slovem Božím, za druhé prostřednictvím proroků, které vybral Bůh, aby sděloval Svou vůli lidským bytostem. Tyto dvě cesty jsou nerozlučně spjaty a pokusy poznávat vůli Boží při nerespektování jedné z nich vždy vedly ke zbloudění. Hinduisté si nevšímali svých proroků a věnovali veškerou pozornost svým knihám, které řešily jen slovní hádanky, které nakonec ztratily význam. Obdobně se zachovali i křesťané, kteří naprosto zanedbali Knihu Boží a přisoudili všechnu důležitost Kristu, kterého nejenže povýšili na božstvo, ale ztratili tak i samu podstatu monoteismu (tauhíd) obsaženou v bibli.

Ve skutečnosti byla hlavní Písma zjevená před Koránem, tedy Starý zákon a Evangelium, sestavena do knižní podoby dlouho poté, kdy proroci žili, a navíc v překladech. Došlo k tomu proto, že Mojžíšovi a Ježíšovi souvěrci nevyvinuli dostatečné úsilí zachytit tato zjevení ještě za života proroků. Spíše je zapsali dlouho po jejich smrti. Takže to, co nyní máme ve formě bible (Starý a stejně tak i Nový zákon), je překlad původních zjevení zprostředkovaný zprávami jedinců, navíc obsahující dodatky a výpustky způsobené následovníky zmíněných proroků. Naproti tomu poslední zjevená kniha, Korán, existuje v původní podobě. Její zachování zaručil samotný Bůh, a proto byl celý Korán napsán ještě za života proroka Mohameda (s) samotného, i když jen na jednotlivých palmových listech, pergamenech, kostech atd. Navíc existovaly desítky tisíc prorokových souvěrců, kteří znali celý Korán nazpaměť, a sám Prorok (s) jej recitoval archandělu Gabrielovi jedenkrát za rok a dvakrát za rok, když se blížila jeho smrt. Potom první chalífa Abú

Bakr svěřil sepsání Koránu do jednoho svazku Prorokovu písaři Zajdu ibn Thábitovi. Abú Bakr měl tento svazek u sebe až do své smrti. Pak byl u druhého chalífy Umara a pak přešel k Hafse, vdově po Prorokovi. Třetí chalífa Uthmán dal vyhotovit několik dalších opisů tohoto původního díla a poslal je do různých muslimských zemí.

Korán byl tak úzkostlivě chráněn, protože se měl stát Knihou vedoucí lidstvo pro všechny budoucí časy. Proto není adresován Arabům, v jejichž jazyce byl zjeven. Promlouvá k člověku jako lidské bytosti:

„Člověče! Co zmýlilo tě o laskavém Pánu tvém…?“ (Korán, 82:6). Uskutečnitelnost koránského učení byla potvrzena příklady Mohameda (s) a dobrých muslimů v průběhu věků. Odlišnost přístupu Koránu spočívá v tom, že jeho pokyny se zaměřují na obecné blaho člověka a jsou založeny na možnostech, které jsou člověkem dosažitelné. Moudrost Koránu je přesvědčivá ve všech směrech. Nezavrhuje ani netýrá tělo, ale nezanedbává duši. Nezlidšťuje Boha, ani nezbožšťuje člověka. Všechno má v celkovém stvoření své pečlivě vymezené místo.

Vědci, kteří tvrdí, že Mohamed (s) je autorem Koránu, hlásají něco, co není v lidských silách. Mohl by nějaký člověk v sedmém století křesťanské éry vyslovit vědecké pravdy, jaké obsahuje Korán? Mohl by popsat vývoj embrya v děloze tak přesně, jak to potvrzuje moderní věda?

Za druhé, je logické věřit, že Mohamed (s), který se až do svých čtyřiceti let vyznačoval jen čestností a bezúhonností, začal zničehonic vytvářet knihu nesrovnatelné literární hodnoty, když předtím ani celé legie nejlepších arabských básníků a řečníků nedokázaly vytvořit nic po-

dobného? A za poslední, je oprávněné tvrdit, že Mohamed (s), který byl ve svém okolí znám jako AL AMÍN (důvěryhodný) a kterého i dnes nemuslimští vědci obdivují pro jeho čestnost a bezúhonnost, vystoupil se lživým tvrzením a že by na této lži dokázal vychovat tisíce charakterních, bezúhonných a čestných lidí, kteří pak dokázali vytvořit tu nejlepší společnost, jaká kdy byla na Zemi?

Každý upřímný a nezaujatý hledač pravdy nepochybně dospěje k víře, že Korán je zjevená Kniha Boží.

Bez toho, že bychom souhlasili se vším, co řekli, předkládáme některé názory významných nemuslimských vědců týkající se Koránu. Čtenář z nich pozná, jak se moderní svět v posuzování Koránu blíží ke skutečnosti. Dovoláváme se všech nezaujatých vědců, aby studovali Korán v duchu předchozích tezí. Jsme si jisti, že každý takový pokus přesvědčí čtenáře o tom, že Korán nemohl být napsán lidskou bytostí.

Pokaždé když se jím (Koránem) začneme zabývat, vždy nás nejprve znovu znechutí, pak nás však začne přitahovat, udivovat a nakonec si vynucuje naši zbožnou úctu... Jeho styl v souladu s obsahem a cílem je strohý, skvělý, úžasný – znovu a znovu opravdu průzračný – takto bude tato kniha neustále nanejvýš mohutně působit během všech budoucích věků.

Goethe, citováno ve Slovníku islámu, str. 526 od T. P. Hughese.

Korán zaujímá nesporně významné místo mezi velkými světovými náboženskými knihami. I když je nejmladší z epochálních děl patřících do tohoto druhu literatury, sotva podlehne některému jinému pokud jde o úžasný vliv, který měl

na široké masy lidí. Vytvořil téměř novou fázi lidského myšlení a nový charakterový typ. Nejprve přeměnil mnoho různorodých pouštních kmenů arabského poloostrova na národ hrdinů, a pak přikročil k vytváření rozsáhlých politicko-náboženských organizací muslimského světa, které jsou jednou z největších sil, se kterými musí dnes Evropa a Východ počítat.

G. Margoliouth, Úvod ke Koránu J. M. Rodwella, New York, Eeveryman's Library, 1977, str. VII.

Dílo, které vyvolává dokonce i v nepoučeném čtenáři tak silné a zdánlivě nesladitelné emoce – ve čtenáři vzdáleném v čase a navíc i v duševním vývoji – dílo, které nejenže odstraňuje nechuť, se kterou nejspíše začal toto dílo číst, ale navíc mění tento odmítavý pocit na úžas a obdiv, takové dílo je nepochybně skvělým produktem lidské duše a představuje nanejvýš zajímavý problém každého přemýšlivého pozorovatele osudů lidstva.

Dr. Steingass, citováno ve Slovníku islámu T. P. Hughese, str. 526–7.

Zmíněný poznatek činí domněnku těch, kteří považují Mohameda za autora Koránu, neudržitelnou. Jak by se původně negramotný člověk mohl stát nejvýznamnějším autorem, pokud jde o literární hodnoty, celé arabské literatury? Jak by mohl vyslovit pravdy vědecké povahy, které si žádná jiná lidská bytost v té době nemohla osvojit, a to všechno bez sebemenší chyby v objasňování dané problematiky?

Maurice Bucaille, Bible, Korán a věda, 1978, str. 125.

Zde však by se jeho hodnoty jako literárního díla snad neměly poměřovat nějakými předem danými ideály subjektivního a estetického vkusu, ale

účinky, které měl na Mohamedovy současníky a jeho spoluobčany. Jestliže promluvil tak silně a přesvědčivě k srdcím posluchačů, že dokázal přetvořit do té doby odstředivé a nepřátelské prvky do jednoho kompaktního a dobře organizovaného organismu oživeného myšlenkami, které přesahovaly vše, co do té doby ovládalo arabské myšlení, pak bylo jeho slovesné mistrovství dokonalé, jednoduše už proto, že dokázal z divošských kmenů vytvořit civilizovaný národ a vyšil nový steh do staré osnovy dějin.

Dr. Steingass, citováno ve Slovníku islámu, str. 528

Touto prací se pokouším zdokonalit poznatky mých předchůdců a vypracovat něco, co by se dalo považovat alespoň za slabou ozvěnu průzračného stylu arabského Koránu, pečlivě jsem studoval složité a bohaté rytmy, které vedle samotného obsahu vytvářejí nepopíratelný nárok Koránu řadit se mezi největší literární díla lidstva. Tento charakteristický rys – „ona nenapodobitelná symfonie", jak věřící Pickthall popsal Svatou knihu, „samotné zvuky, které nutí lidi k slzám a přivádějí je do extáze" – dosavadní překladatelé téměř zcela ignorovali. Nepřekvapuje tedy, že to, co napsali oni, zní ploše a nevýrazně ve srovnání se skvěle zdobným originálem.

Arthur J. Arberry, Interpretace Koránu (The Koran Interpreted), Londýn: Oxford University Press, 1965, str. X

Jeho (Koránu) naprosto objektivní zkoumání ve světle moderních poznatků nás vede k uznání souhlasu mezi vědou a Koránem, což bylo řečeno už při několika příležitostech. Musíme uznat, že je nemyslitelné, aby člověk Mohamedovy doby mohl být autorem takových výroků, vezmeme-

li do úvahy úroveň poznání jeho doby. Takové úvahy jsou částí toho, co dodává koránskému zjevení zcela zvláštní místo, a co nutí nestranného vědce k závěru, že není schopen poskytnout vysvětlení, které spočívá pouze na materialistickém základě.

Maurice Bucaille, Korán a moderní věda, (The Qur'an and Modern Science), 1981, str. 18.

3/ Co říkají o islámu

Islám zjevený Mohamedovi (s) je pokračování a vyvrcholení všech do té doby zjevených náboženství, a proto je určen pro všechny lidi a pro všechny časy. Toto postavení islámu podporují jasná fakta. Za prvé, neexistuje žádná jiná zjevená kniha, která má stejnou formu a obsah jako při jejím zjevení. Za druhé, žádné jiné zjevené náboženství nemá tak přesvědčivý nárok na vedení lidského života ve všech jeho krocích a ve všech dobách. Jen islám oslovuje lidstvo jako celek a nabízí základní vedení skrze veškeré lidské problémy. Navíc odolal zkoušce čtrnácti století a může ustanovit ideální společnost; tuto schopnost už prokázal pod vedením posledního proroka Mohameda (s).

Jen zázrakem mohl prorok Mohamed (s) získat i své nejzapřísáhlejší nepřátele pro islám bez odpovídajících materiálních zdrojů. Uctívači model, slepí vykonavatelé zvyků předků, iniciátoři kmenových svárů, lidé urážející lidskou důstojnost a krev se pod vedením islámu a jeho proroka stali tím nejdisciplinovanějším národem. Islám jim odkryl proluky do duchovních výšin a lidské důstojnosti, když vyhlásil spravedlnost za jediné kritérium hodnoty a cti. Islám utvářel jejich společenský, kulturní, morální a hospodářský život podle základních práv a zásad, které jsou nejvíce v souladu s přirozeností člověka, a proto jsou použitelné ve všech dobách, protože přirozenost člověka se nemění.

Je velké neštěstí, že křesťanský Západ, namísto aby se upřímně snažil porozumět fenomenálnímu úspěchu islámu během jeho počátků, jej považoval za konkurenční náboženství. Během křižáckých staletí získal tento trend na síle a důrazu a bylo napsáno mnoho knih, aby pošpinily obraz islámu. Jenže islám začal odhalovat svou opravdovost moderním vědcům, jejichž odváž-

né a objektivní zkoumání islámu odolává všem obviněním vzneseným proti němu takzvanými nezaujatými orientalisty.

Předkládáme zde některé myšlenky o islámu velkých a uznávaných nemuslimských vědců moderní doby. Pravda nepotřebuje na své straně žádné advokáty. Jenže pokračující zlovolná propaganda proti islámu vytvořila značné zmatky dokonce i v myslích svobodných a objektivních myslitelů.

Doufáme, že následující myšlenky přispějí k zahájení objektivního zhodnocení islámu.

„Islám nahradil mnišství mužností. Dává naději otroku, bratrství lidstvu a uznává základní fakta týkající se lidské přirozenosti."

Canon Taylor, přednáška čtená před církevním kongresem ve Walverhamptonu, 7. 10. 1887, citováno v Kázání o islámu (The Preaching of Islam), str. 71–72 Arnondem.

„Smysl pro spravedlnost je jedním z nejskvělejších ideálů islámu, protože při čtení Koránu nacházím tyto dynamické principy života, ne mystickou, ale praktickou etiku pro každodenní život, která se hodí pro celý svět."

Sarojini Naidu, přednášky „O ideálech islámu" (The Ideal of Islam) viz Projevy a stati Sarojini Naidu (Speeches and Writings of Sarojini Naidu), Madrás, 1918, str. 167.

„Dějiny však ukazují, že legendy o fanatických muslimech ženoucích se světem a šířících islám mečem dobytým národům je jeden z nejfantastičtějších a nejabsurdnějších mýtů, které kdy historici opakovali."

De Lacy O'Leary, Islám na křižovatce (Islam at the Crossroads), Londýn, 1923, str. 8.

„Jenže islám může lidstvu prokázat ještě jednu službu. Stojí koneckonců blíž opravdovému Východu než Evropa a má obrovskou tradici mezirasového porozumění a spolupráce. Žádná jiná společnost nedosáhla takového úspěchu ve sjednocování, v rovnoprávnosti, v příležitosti a snažení tolika a tak rozdílných ras lidstva... Islám stále má onu moc smiřovat zdánlivě nesmiřitelné prvky, rady a tradice. Jestliže má být někdy opozice velkých společností Východu a Západu nahrazena spoluprací, pak zprostředkování islámu je nevyhnutelnou podmínkou. V jeho rukou z většiny spočívá řešení problému, kterému Evropa ve vztahu s Východem čelí. Jestliže se sjednotí, zvýší se nezměrně naděje na mír. Jestliže však Evropa odmítne spolupráci islámu a hodí jej do rukou svých soupeřů, může dojít ke katastrofálním následkům pro oba.“

H. A. R. Gibb, K čemu je islám (Whither Islam), Londýn, 1932, str. 379.

„Vždy jsem měl Mohamedovo náboženství ve veliké úctě pro jeho báječnou vitalitu. Je to jediné náboženství, které podle mě má schopnost přizpůsobit se měnící se fázi své existence, čímž působí v každém období. Studoval jsem ho – toho skvělého člověka, a podle mého názoru rozhodně není Antikristem, musí být nazván Spasitelem lidstva. Věřím tomu, že kdyby člověk jako on se stal vládcem moderního světa, vyřešil by úspěšně jeho problémy způsobem, který by přinesl tak potřebný mír a štěstí; prorokuji Mohamedově víře, že bude pro zítřejší Evropu přijatelná, protože začíná být přijatelná dnešní Evropě.“

G. B. Shaw, Opravdový islám (The Genuine Islam), svazek 1, č. 81936.

„Zrušení vědomí rasové příslušnosti mezi muslimy je jeden ze skvělých výdobytků islámu a v dnešním světě je palčivá potřeba propagace této islámské ctnosti.“

A. J. Toynbee, Zkoušená civilizace (Civilization on Trial), New York, 1948, str. 205.

„Rozmach islámu je snad nejúžasnější událost v historii lidstva. Vznikl v zemi a v národě předtím bezvýznamném a během staletí se rozšířil po polovině zeměkoule, rozbil velké říše, svrhl náboženství s dlouhou tradicí, přetavil duše celých ras a vystavěl nový svět – svět islámu.

Čím podrobněji zkoumáme tento proces, tím výjimečnější nám připadá. Jiná velká náboženství se šířila pomalu, bolestně a nakonec triumfovala s pomocí mocných panovníků přestoupivších k nové víře. Křesťanství mělo Konstantina, buddhismus Ašóku, zoroastrianismus Cary, každý z nich propůjčil zvolenému kultu mohutnou sílu světské moci. Islám tak neučinil. Vznikl v pouštní zemi řídce osídlené nomádskou rasou, kterou lidské anály předtím nezachytily. Islám se vydal na své velké dobrodružství s nejmenší podporou lidí a proti největším materiálním nevýhodám. Přesto islám se zdánlivě zázračnou snadností triumfoval, několik generací se dočkalo toho, že vidělo ohnivý půlměsíc na vítězném tažení od Pyrenejí k Himalájím a od pouští ve Střední Asii až k středoafrickým pouštím.“

A. M. Stoddard, citováno v Islám – náboženství všech proroků (Islam – The Religion of All Prophets), Begum Bawani Waqf, Karachi, Pakistán, str. 56

„Islám je náboženství, které je v podstatě racionalistické v nejširším významu tohoto termínu z etymologického i historického hlediska. Definice racionalismu jako systému, který zakládá náboženské víry na principech poskytnutých ro-

zumem, se na něj přesně hodí. Nelze popřít, že mnoho pověr, od uctívání svatých k používání růženců a amuletů, se naroubovaly na hlavní kmen muslimské víry. Přes bohatý rozvoj, v každém smyslu tohoto termínu, učení Prorokova, si Korán podržel nezměněné místo jako základní a výchozí bod a dogma o boží jednotě zde bylo vždy skvěle prohlašováno s majestátem a trvalou čistotou a s tónem jistého přesvědčení, který nebyl mimo rámec islámu překonán. Tato věrnost základnímu dogmatu náboženství, základní jednoduchost formulace, ve které je to vysloveno, důkaz, který vidíme v horoucím přesvědčení misionářů, kteří jej propagují, jsou mnohé příčiny, které vysvětlují úspěch muslimského misionářského úsilí. Víra, která je tak přesná, zbavená všech teologických složitostí, a proto dostupná běžnému chápání, bude asi mít a má ohromnou moc získat si cestu do lidského vědomí.“

Edward Montet, „La Propagande Chretienne et ses Adversaries Musulmans“, Paříž 1890, citováno T. W. Arnoldem v Kázáních o islámu (The Preachings of Islam), Londýn 1913, str. 413–414.

„Nejsem muslim v obvyklém smyslu, i když doufám, že jsem muslim jako ‚člověk oddaný Bohu‘, ale věřím, že v Koránu a dalších výrazech islámské vize světa jsou skryty rozsáhlé poklady boží pravdy, ze které se já i jiní obyvatelé Západu máme pořád co učit a islám je určitě silným favoritem pro naplnění základního vzorce jediného náboženství budoucnosti.“

W. Montgomery Watt, Islám a křesťanství dnes (Islam and Christianity Today), Londýn, 1913, str. IX.

4/ Co říkají o Mohamedovi (s)

Během staletí křižáckých tažení se proti proroku Mohamedovi (s) vymýšlely nejrůznější pomluvy. Ale se zrodem moderní doby, která se vyznačuje náboženskou snášenlivostí a svobodou myšlení, nastala velká změna v přístupu západních autorů v líčení prorokova života a charakteru. Názory některých nemuslimských vědců zabývajících se prorokem Mohamedem (s) zařazené na konci tohoto textu tento názor ospravedlňují.

Jenže Západ musí udělat ještě jeden krok, aby objevil tu nejvyšší skutečnost o Mohamedovi (s), a to, že Mohamed (s) je opravdovým a posledním prorokem Božím celého lidstva. Přes veškerou svou objektivitu a osvícenost se Západ dosud upřímně a objektivně nepokusil porozumět proroctví Mohameda (s). Je zvláštní, že se mu dostalo mnoha poct za jeho bezúhonnost a dílo, ale jeho tvrzení, že je prorokem Božím, bylo přímo nebo nepřímo odmítáno. Právě tady je zapotřebí hledajícího srdce a revize takzvané objektivity. Předkládáme některá význačná fakta z Mohamedova (s) života, abychom vám umožnili nezaujaté, logické a objektivní rozhodnutí, pokud jde o jeho statut proroka.

Až do svých čtyřiceti let nebyl Mohamed (s) známý jako státník, kazatel a řečník. Nikdy předtím nediskutoval o principech metafyziky, etiky, práva, politiky, ekonomiky a sociologie. Bezpochyby měl vynikající charakter, okouzlující chování a byl člověkem vysoké kultury. Přesto v něm však nebylo nic tak udivujícího a radikálně výjimečného, co by lidi přimělo k tomu, aby od něj očekávali něco velikého a revolučního. Když ale vyšel z jeskyně Hirá (na hoře Džabal Núr u Mekky) s novým poselstvím, byl to zcela jiný člověk. Je snad možné, aby se člověk zmíněných kvalit zničehonic

změnil na „podvodníka“ a tvrdil, že je prorokem Božím a přivolal tak na sebe hněv svého národa? Mohli bychom se zeptat: z jakého důvodu snášel všechna příkoří? Jeho národ mu nabídl, že ho prohlásí svým králem a složí u jeho nohou veškeré bohatství země, jestliže zanechá kázání svého náboženství. Jenže on se rozhodl odmítnout lákavé nabídky a pokračoval v kázání islámské víry sám a čelil všem možným urážkám, společenskému bojkotu a dokonce i fyzickému napadení ze strany svého národa. Nebyla to právě podpora Boha a jeho pevná vůle šířit Boží poselství a jeho hluboce zakořeněná víra, že se nakonec z islámu stane jediný způsob života pro celé lidstvo, že stál neochvějně jako hora proti všem příkořím a spiknutím, které ho měly zničit? Navíc vystoupil s návrhem konkurujícím křesťanům a židům, proč tedy měl věřit v Ježíše Krista a Mojžíše a další proroky Boží (nechť odpočívají v pokoji), což je základní požadavek víry, bez něhož nikdo nemůže být muslimem?

Cožpak to není nepopíratelný důkaz pravdivosti jeho proroctví, když tento člověk, který byl negramotný a vedl velmi všední a tichý život čtyřicet let, začal kázat a celá Arábie stanula v úžasu a údivu a byla okouzlena jeho skvělou výmluvností a řečnickým uměním? Bylo tak výjimečné, že celé legie arabských básníků, kazatelů a řečníků toho největšího kalibru nebyly schopné přijít s něčím, co by se mu vyrovnalo. A především jak by mohl vyslovovat vědecké pravdy, které Korán obsahuje a které v té době nemohla žádná lidská bytost znát?

A v neposlední řadě, proč vedl krušný život i potom, co získal moc a slávu? Zamysleme se nad slovy, které pronesl, když umíral: ***„My nejsme dědictvím jen pro někoho. Vše, co jsme zanechali, patří všem (je sadaqa).“*** (Ahmed č. 23 972)

Prorok Mohamed (s) je vlastně poslední článek řetězu proroků seslaných v různých zemích a dobách od počátku existence lidstva na této planetě.

„Jestliže velikost cíle, nepatrnost prostředků a udivující výsledky jsou tři kritéria lidského génia, kdo by se mohl odvážit srovnávat kteréhokoliv velkého člověka moderní historie s Mohamedem? Nejznámější lidé vytvářeli pouze zbraně, zákony a říše. Založili, pokud vůbec něco, jen materiální sílu, která se často rozpadla před jejich očima. Tento člověk nepohnul jen armádami, zákonodárstvím, říšemi, národy a dynastiemi, ale také milióny lidí v jedné třetině tehdy obydleného světa; navíc pohnul oltáři, bohy, náboženstvími, myšlenkami, vírami a dušemi ... jeho trpělivá víra ve vítězství, jeho cíl, který byl zcela zaměřen na jednu myšlenku a ne na vytvoření říše; jeho nekonečné modlitby, jeho mystické konverzace s Bohem, jeho smrt a jeho posmrtný triumf; všechno svědčí ne o podvodu, ale o pevném přesvědčení, které mu dodalo sílu obnovit dogma. Toto dogma bylo dvojí povahy, jednota Boha a nehmotnost Boha; za prvé říkal, co je Bůh, za druhé, co Bůh není; ... Filozof, řečník, apoštol, zákonodárce, bojovník, dobyvatel myšlenek, obnovitel racionálních dogmat, kultu bez model; zakladatel dvaceti pozemských říší a jedné duchovní říše, to je Mohamed. Jestliže vezmeme do úvahy všechna měřítka pro velikost člověka, můžeme se ptát, existuje nějaký významnější člověk než on?“

Lamartine, Historie de la turquie, Paris 1854, sv. II, str. 276–77

„Náš údiv nevzbuzuje jen šíření jeho náboženství, ale jeho trvalost; dosud se uchovává tentýž jasný a dokonalý řez, který vryl do Medíny a Mekky, po dvanácti stoletích revolucí Indů, Afričanů

a Turků, kteří přestoupili na Korán... Muslimové jednotně odolali pokušení omezit předmět své víry a oddanosti na úroveň smyslů a obraznosti člověka. ‚Věřím v jednoho Boha a Mohamed je jeho prorok', je jednoduché a neměnné vyznání islámu. Intelektuální obraz božství nebyl nikdy snižován viditelnou modlou; ctnosti proroka nikdy nepřekročily míru lidských ctností; jeho žijící příkazy omezily vděčnost jeho žáků hranicemi rozumu a náboženství."

Edward Gibbon a Simon Ocklay, Dějiny Saracénské říše (History of the Saracén Empire), Londýn 1870, str. 54.

„Byl Ceasarem a papežem v jedné osobě; jenže papežem bez papežské okázalosti a nároků a Caesarem bez Caesarových legií, bez pravidelné armády, bez osobní stráže, bez paláce, bez pevného platu. Jestliže někdy nějaký člověk měl právo prohlásit, že vládne z milosti Boží, pak to byl Mohamed, protože měl veškerou moc bez jejích nástrojů a bez její podpory."

Bosworth Smith, Mohamed a mohamedánství, (Muhammad and Muhammadanism), Londýn 1874, str. 92.

„Není možné, aby člověk, který studuje život a charakter velkého proroka Arábie, který ví, jak vyučoval a žil, necítil nic jiného než zbožnou úctu k tomuto mocnému prorokovi, jednomu z největších poslů Nejvyššího. Přestože mnohé z toho, co vám říkám, již znáte, přesto pokaždé, když je znovu čtu, pociťuji nový obdiv, nový způsob úcty pro toho velikého arabského učitele."

Annie Besant, Život a učení Mohameda (The Life and Teaching od Muhammad), Madras 1932, str. 4.

„Jeho připravenost trpět perzekuci za svou víru, vysoce morální charakter lidí, kteří v něj věřili

a pohlíželi na něj jako na vůdce, a velikost jeho konečného díla – všechny potvrzují jeho fundamentální bezúhonnost. Považovat Mohameda za podvodníka vzbuzuje víc problémů, než řeší. Navíc, žádná z velkých historických postav není tak špatně na západě přijímána jako Mohamed."

W. Montgomery, Mohamed v Mekce (Muhammad at Mecca), Oxford 1953, str. 52.

„Mohamed, inspirovaný člověk, který založil islám, se narodil roku 570 n. l. v arabském kmeni, který uctíval modly. Při narození osiřel a byl vždy zvlášť štědrý k chudým a potřebným, otrokům a utlačovaným. Ve dvaceti už byl úspěšným obchodníkem, brzy se stal vůdcem velbloudích karavan bohaté vdovy. Když dosáhl dvaceti pěti let, jeho zaměstnavatelka, vědomá si jeho hodnoty, mu nabídla manželství. Přestože byla o patnáct let starší, oženil se s ní a pokud žila, choval se k ní jako oddaný manžel.

Skoro jako každý velký prorok před ním, bojoval Mohamed s ostychem sloužit jako hlasatel božího slova, vědom si své nedostatečnosti. Ale anděl mu nařídil ‚Čti'. Pokud víme, Mohamed neuměl číst ani psát, ale začal diktovat tato inspirovaná slova, která později zrevolucionalizovala velký kus zeměkoule: ‚Je jediný Bůh'.

Ve všem byl Mohamed hluboce praktický člověk. Když zemřel jeho milovaný syn Ibrahím, došlo k zatmění Slunce a objevily se hned zvěsti o tom, že Bůh mu osobně projevuje soustrast. Mohamed však prý prohlásil: ***‚Nedochází k zatmění Slunce a Měsíce kvůli narození nebo smrti nějaké lidské bytosti. Jsou to znamení Boží. Když zatmění uvidíte, jděte se modlit.'*** *(al-Buchárí č. 948)*

Po Mohamedově smrti se objevily pokusy o zbožštění jeho osoby, ale člověk, který se stal jeho nástupcem v administrativních záležitostech, pronesl jednu z nejvznešenějších řečí v dě-

jinách náboženství: ‚Jestliže jsou mezi vámi někteří, kteří uctívali Mohameda, pak Mohamed zemřel. Jestliže jste ale uctívali Boha, pak Bůh žije navěky.‘ “

James A. Michener, Islám: nepochopené náboženství (Islam, The Misunderstood Religion), otištěno v Reader’s Digest (American Edition) květen 1955, str. 68–70.

„Možná, že některé čtenáře překvapí, že jsem do čela seznamu nejvlivnějších lidí postavil Mohameda, možná, že se někdo bude ptát, proč tomu tak je, ale byl to jediný člověk v dějinách, který byl nanejvýš úspěšný jak na náboženské, tak i na světské úrovni.“

Michael H. Hart, 100: Pořadí nejvlivnějších lidí dějin (The 100: A Ranking of the Most Influential Persons in History), New York, Publishing Company, Inc. 1978, p. 33.

5/ Morální systém islámu

Islám položil jistá univerzální základní práva lidstvu jako celku, která se mají sledovat a dodržovat za všech okolností. Aby zaručil tato práva, islám nevytvořil pouze právní záruky, ale rovněž i velmi účinný morální systém. Takže cokoliv prospívá blahu jedince nebo společnosti, je podle islámu morálně dobré a to, co mu škodí, je morálně špatné. Islám přikládá tolik důležitosti lásce Boží a lásce k člověku, že varuje před přílišným formalismem. V Koránu čteme:

„Není zbožnosti v tom, když obracíte tváře své směrem k východu anebo k západu, však ten jest zbožným, kdo uvěřil v Boha, v den soudný, v anděly, Písmo a proroky, a ten, kdo z lásky k Bohu dává z majetku svého příbuzným a sirotkům a nuzným a poutníkům a prosícím a na otroků vykoupení, a ten, kdo modlitbu dodržuje a dává povinnou almužnu. A zbožní jsou ti, kdož úmluvy své dodržují, když je jednou uzavřeli a kdož trpěliví jsou v protivenství, v neštěstí a v dobách zlých. To jsou ti, kdož víru pravou mají, a to jsou bohabojní.“ (Korán, 2:177)

V tomto verši máme krásný popis zbožného a bohabojného člověka. Měl by poslouchat prospěšné příkazy, ale přitom by měl zaměřit svůj zrak na lásku Boží a lásku k bližnímu.

Máme čtyři základní pravidla:

a) naše víra by měla být opravdová a upřímná,
b) musíme být připraveni ukázat ji ve skutcích dobročinnosti k našim bližním,
c) musíme být dobrými občany, podporovat společenské organizace a
d) naše vlastní duše musí být pevná a za všech okolností neotřesená.

Podle těchto měřítek se určitý druh chování považuje a označuje za dobrý nebo špatný. Toto měřítko pro posuzování nám dává jádro, kolem kterého by mělo oscilovat celé morální chování. Předtím, než islám vytváří nějaké zákazy a příkazy, snaží se do srdce člověka vložit přesvědčení, že jeho skutky jsou viděny Bohem, který ho vidí vždy a všude; že se může skrývat sám před sebou a celým světem, ale ne před Ním; že může podvést kohokoli, ale nemůže podvést Boha, že může prchnout z pout kohokoliv, ale ne z pout Boha.

Tím, že islám stanovil Boží spokojenost jako cíl lidského života, dosáhl nejvyššího možného měřítka morálky. Tento čin nepochybně otevře neomezené cesty k morálnímu rozvoji lidstva. Ustavením božských zjevení za hlavní zdroj vědění dodává morálním normám trvalost a stálost morální úrovni pro ryzí úpravy, adaptace a inovace, ale ne pro perverze, divoké variace, atomistický relativismus nebo morální nepevnost. Dodává souhlas morálce v lásce a bázni Boží, které přinutí člověka, aby poslouchal morální zákon i bez vnějšího tlaku. Prostřednictvím víry v Boha a v Den posledního soudu vzniká síla, která umožňuje, aby člověk přijal morální chování s uvážlivostí a upřímností, s odevzdáním srdce a duše.

Zabraňuje, aby falešně vykládaným smyslem pro originalitu a inovaci vznikaly nějaké nové morální ctnosti, nesnižuje důležitost celkově rozšířených morálních norem, ani nepřikládá přehnanou důležitost některým normám při neodůvodněném zanedbávání některých jiných. Bere všechny běžně známé morální ctnosti a se smyslem pro rovnováhu a proporce jim přiděluje vhodné místo a funkci v celkovém schématu života. Rozšiřuje obzor individuálního a kolektivního života – vztahy v domácnosti, občanské chování, činnosti člověka v politické,

hospodářské, právní, výchovné a společenské oblasti. Zahrnuje život člověka od domova po společnost, od jídelního stolu po bojiště a mírové konference, doslova od kolébky do hrobu. Zkrátka, praktické uplatnění morálních zásad islámu je univerzální a všezahrnující a nevynechává žádnou sféru života. Morálka panuje s nejvyšší svrchovaností a zajišťuje, že životní záležitosti nebudou ovládány sobeckými touhami a malichernými zájmy, ale morálními normami.

Garantuje člověku životní systém, který je založen na všem dobrém a je prostý všeho zlého. Vyzývá lidi, aby nejen dodržovali ctnosti, ale aby je přímo prosazovali a vymycovali nectnosti, aby podporovali dobro a zavrhovali zlo. Vyžaduje, aby převládl rozsudek svědomí a aby ctnost nemusela hrát vedle zla druhé housle. Ti, kteří reagují na tuto touhu, se shromažďují do společenství, které má jméno muslimové. A jediným cílem, na němž spočívá vytvoření této společnosti (Umma), je vynaložit organizované úsilí, aby bylo prosazeno dobro a potlačeno a vymýceno zlo.

V následujících řádcích uvádíme některá základní morální naučení islámu pro různé aspekty života muslima. Pokrývají široké spektrum osobního morálního chování muslima a stejně tak i jeho společenskou zodpovědnost.

BOHABOJNOST

Korán se o ní zmiňuje jako o nejvyšší vlastnosti muslima:

„Avšak nejvznešenější z vás před Bohem je ten, kdo je nejbohabojnější – a Bůh je vševědoucí a dobře zpravený.“ (49:13)

Pokora, skromnost, ovládání vášní a tužeb, pravdivost, bezúhonnost, trpělivost, vytrvalost a pl-

nění vlastních slibů jsou morální hodnoty, které Korán neustále zdůrazňuje. V Koránu čteme:

„**A Bůh miluje vytrvalé.“** (3:146)

„Pospíchejte k milosti od Pána svého a k zahradě, jejíž šířka se rovná nebesům a zemi a jež připravena je pro bohabojné, kteří rozdávají almužny ve štěstí i v neštěstí a kteří krotí hněv svůj a odpouštějí lidem. Bůh věru miluje ty, kdož dobro činí.“ (3:133–134)

„Synáčku, dodržuj modlitbu, přikazuj vhodné a zakazuj zavrženíhodné! Buď trpělivý vůči tomu, co tě postihne, neboť to patří k podstatě věcí! Neodvracej tvář svou od lidí a nechoď nadutě po zemi, neboť Bůh věru nemiluje domýšlivé vychloubače! Buď umírněný v chůzi své a ztišuj hlas svůj, vždyť nejodpornější z hlasů všech je věru hlas oslů.“ (31:17–19)

Způsob, který shrnuje morální chování muslima, vyjádřil Prorok (s) takto:

„Ó Bože! Ty znáš nepoznatelné a jsi všemohoucí, nech mě žít, pokud víš, že život je pro mě nejlepší. Dej mi zemřít, pokud víš, že smrt je pro mě nejlepší. Nechť zůstanu bohabojný v soukromí i na veřejnosti, mluvím spravedlivě v hněvu i v radosti, chovám se skromně ve stavu chudém i bohatém, …“ (an-Nisá'í č. 1288)

SPOLEČENSKÁ ZODPOVĚDNOST

Učení islámu o společenské zodpovědnosti je založeno na laskavosti a zájmu o druhé. Protože příkaz být laskavý by v určitých situacích byl pravděpodobně ignorován pro jeho široký význam, islám zdůrazňuje konkrétní akty laskavosti a definuje zodpovědnost a právo různých vztahů. V rozšiřujícím se kruhu vztahů příbuzenských náleží k naší první povinnosti naši nejbližší rodinní příslušníci – rodiče, manžel nebo

manželka a děti, pak ostatní příbuzní, sousedi, přátelé a známí, sirotci a vdovy, potřební jedinci, ostatní muslimové, všechny ostatní lidské bytosti a zvířata.

RODIČE

Úctu a péči o rodiče islámské učení zvlášť zdůrazňuje, je to velmi důležitá součást muslimského vyznání víry.

„Pán tvůj rozhodl, abyste nikoho kromě Něho neuctívali a abyste rodičům dobré prokazovali. A jestliže jeden či oba z nich u tebe zestárnou, neřekni jim slovo neuctivé a neodbývej je stroze, nýbrž mluv s nimi slovem laskavým! Skloň k nim oběma z milosrdenství křídla pokory a řekni: ‚Pane můj, smiluj se nad nimi oběma, tak jako oni mě vychovali, když jsem byl malý!'" (17:23–24)

DALŠÍ PŘÍBUZNÍ

„A dávej příbuznému po právu, a také chuďasovi a po cestě Boží jdoucímu, však nerozhazuj rozhazováním." (17:26)

SOUSEDI

Prorok (s) řekl:

„Není věřícím ten, kdo jí dosyta, když jeho soused vedle něj hladoví a on o tom ví." (at-Tabarání – al-Bazzár. Al-Haithámí v Mudžama[c] az-Zawáid č. 167/8)

Ve skutečnosti muslim podle Koránu a sunny (Prorokovy tradice) musí projevovat svou společenskou zodpovědnost nejen vůči rodičům, příbuzným a sousedům, ale vůči veškerému lidstvu, zvířatům a užitečným stromům a rostlinám. Například se nepovoluje lov ptactva a zvířat pro potěšení. Podobně se zakazu-

je i kácení stromů a rostlin, které poskytují ovoce, ledaže je pro to obzvlášť silný důvod.

Takto, na základní morální charakteristice buduje islám vyšší systém morálky, jejímž prostřednictvím si lidstvo může uvědomit svůj největší potenciál. Islám očišťuje duši od silně marnivého sobectví, tyranie, žádostivosti a nedisciplinovanosti. Vytváří bohabojné lidi oddané svým ideálům, plné zbožnosti, abstinenty, lidi disciplinované, nekompromisní, když jde o lež. Vzbuzuje pocit morální zodpovědnosti a upevňuje schopnost sebekontroly. Islám přivádí na svět laskavost, štědrost, slitování, soustrast, mír, nesobeckou dobrou vůli, zásadovou spravedlnost a pravdivost vůči všemu stvořenému ve všech situacích. Sytí vznešené vlastnosti, od kterých lze očekávat jen dobro.

6/ Posmrtný život

Otázka, zda existuje posmrtný život, nespadá do pravomoci vědy, protože věda se zabývá jen klasifikací a analýzou skutečností získaných prostřednictvím smyslů. Navíc se člověk zabývá vědeckými studiemi a výzkumy v moderním smyslu slova jen několik posledních století, zatímco představa posmrtného života jej provází odjakživa. Všichni proroci vyzývali své národy, aby uctívaly Boha a věřily v posmrtný život. Víru v posmrtný život tak zdůrazňovali, že i sebemenší pochybnost o jeho existenci znamenala popření Boha a zbavovala smyslu všechny ostatní víry. Samotný fakt, že všichni proroci se zabývali metafyzickou představou posmrtného života s takovou důvěrnou znalostí a stejným způsobem – přitom rozdíl mezi dobami, kdy žili, činil až tisíce let – dokazuje, že zdroj jejich vědění o posmrtném životě, tak jak sami hlásali, byl tentýž – tedy Božské zjevení. Víme rovněž, že tito proroci čelili silné opozici ze strany svých národů, a to především ve věci posmrtného života, protože jej ony národy považovaly za nemožný. Ale přes veškerý odpor si proroci získali mnoho následovníků. Vzniká otázka, co přinutilo tyto následovníky, aby opustili své tradiční náboženské představy, tradice a zvyky svých předků a riskovali přitom, že budou zavrženi vlastní společností? Odpověď je jednoduchá: využili možností své mysli a srdce a uvědomili si pravdu. Uvědomili si tuto pravdu skrze vjemy? Ne, protože vjemový zážitek posmrtného života není možný. Bůh přece dal člověku vedle vjemového vnímání i rozumové, estetické a morální vnímání. Právě toto vnímání vede člověka při posuzování skutečností, které nelze ověřit smysly. A právě proto všichni proroci při výzvách, aby lidé věřili v Boha a v posmrtný život, působili na estetické, morální a rozumové vnímání člověka.

Když například modloslužebníci v Mekce popírali možnost posmrtného života, odhalil Korán slabinu jejich postoje, když vystupuje s velmi logickými a racionálními argumenty na jeho podporu:

„... a dokonce Nám podobenství uvádí zapomínaje na své stvoření a hovoří: ‚Kdo kosti oživí, když již zpráchniví?' Odpověz: ‚Oživí je ten, kdo poprvé je stvořil a jenž dobře o každém stvoření ví, jenž pro vás ze stromu zeleného oheň učinil, takže si z něho zapalujete.' Což není ten, jenž stvořil nebesa i zemi, schopen stvořit jim podobné? Však ano, vždyť On stvořitel je, vševědoucí." (36:78–81)

Při jiné příležitosti Korán velmi jasně říká, že nevěřící nemají pro své popření posmrtného života žádný rozumný důvod. Je založeno na pouhých domněnkách:

„Říkají: ‚Neexistuje leč tento náš život pozemský, zemřeme a žijeme a pouze čas nás zahubí!' Však o tom, co říkají, žádných vědomostí nemají a jenom se tak dohadují. A když jsou jim sdělována Naše znamení jasná, nemají jiného důkazu, než že říkají: ‚Přiveďte tedy předky naše, jste-li pravdomluvní!' " (45:24–25)

Bůh nepochybně pozvedne všechny z mrtvých. Ale Bůh má svůj vlastní plán. Nastane den, kdy bude zničen veškerý vesmír a pak budou mrtví opět oživeni a stanou před Bohem. Ten den bude začátkem života bez konce a ten den bude každý člověk odměněn Bohem podle svých dobrých nebo zlých skutků.

Vysvětlení, které Korán o nezbytnosti posmrtného života předkládá, je to, co morální vědomí člověka vyžaduje. Jestliže totiž neexistuje posmrtný život, pak sama víra v Boha se stává zbytečnou nebo v případě, že někdo i tak věří v Boha, jde o nespravedlivého a lhostejného

Boha: člověka kdysi stvořil, ale už se nestará o jeho osud. Bůh je však určitě spravedlivý. Potrestá tyrany, jejichž zločiny jsou nesčetné; pozabíjeli stovky nevinných lidí, v mnoha směrech morálně zkazili společnost, zotročili mnohé lidi, aby sloužili jejich rozmarům apod. Člověk má na tomto světě dopřáno jen velmi krátké období života, a protože tento fyzický svět není věčný, nejsou zde možné spravedlivé odplaty či potrestání zla nebo odměny za vznešené skutky. Korán výrazně říká, že Den posledního soudu musí přijít a že Bůh rozhodne o osudu každé duše podle jejího rejstříku skutků:

„Ti, kdož neuvěřili, říkají: ‚Nepřijde na nás Hodina!' Odpověz: ‚Ale ano, při Pánu mém, přijde na vás!' On zná nepoznatelné a neunikne Mu ani váha zrnka prachu na nebesích a na zemi; a není nic menšího ani většího, aby to nebylo v Knize zjevné zapsáno. Hodina přijde, aby Bůh mohl odměnit ty, kdož uvěřili a zbožné skutky konali, a těm dostane se odpuštění a přídělu štědrého. Avšak těm, kdož snažili se znemožnit znamení Naše, těm dostane se muk trestu bolestného." (34:3–5)

Den zmrtvýchvstání bude dnem, kdy se naplno projeví Boží atributy spravedlnosti a milosrdenství. Bůh zaplaví svou láskou ty, kteří trpěli pro Jeho věc během pozemského života a věřili, že je očekává věčná blaženost. Ale ti, kteří ostouzeli štědrost Boží a nedbali o další život, budou ve velmi bídném stavu. V jednom přirovnání o nich Korán říká:

„Je ten, jemuž jsme přislíbili slib překrásný, s nímž vskutku se setká, roven tomu, komu jsme darovali krátké užívání života pozemského a jenž mezi předvedenými bude v Den zmrtvýchvstání?" (28:61)

Korán také říká, že tento pozemský život je přípravou pro věčný posmrtný život. Ale ti, kteří to popírají, se stávají otroky vášní a tužeb, zesměšňují čestné a bohabojné lidi. Takoví lidé si své bláznovství uvědomují jen v okamžiku smrti a přejí si, aby dostali na světě ještě jednu příležitost, ale marně. Jejich bídný stav v okamžiku smrti a hrůza ze Dne posledního soudu a věčná blaženost zajištěná upřímným věřícím jsou krásně vylíčeny v následujících verších Koránu:

„A když k některému z nich přichází smrt, tu volá: ‚Pane můj, dej mi vrátit se na zemi, možná že vykonám něco dobrého v tom, co jsem zanedbal!' Však pozor! Toto jsou jen slova, jež pronáší, avšak za nimi stojí přehrada až do dne, kdy budou vzkříšeni. A až bude troubeno na roh, v ten den mezi nimi nebude svazků příbuzenských, a nebudou se vzájemně vyptávat. Ti, jejichž váha bude těžká, ti věru budou blažení, ale ti, jejichž váha bude lehká, ti sami sobě ztrátu způsobili a budou v pekle nesmrtelní, jejich tváře bude oheň ošlehávat a oni budou křivit ústa svá." (23:99–104)

Víra v posmrtný život nejenže zaručuje úspěch na Onom světě, ale naplňuje také tento svět mírem a štěstím, protože činí jednotlivce zodpovědné a svědomité v jejich konání.

Pomyslete na lid Arábie. Hazardní hra (*majsir*), víno, krevní msty, rabování a vraždění byly jeho hlavními rysy, když ještě nevěřil v posmrtný život. Jakmile ale přijal víru v jednoho Boha a posmrtný život, stal se z něj jeden z nejdisciplinovanějších národů světa. Vzdal se svých neřestí, vzájemně si pomáhal v době nouze, a všechny spory urovnal na základě spravedlnosti a rovnosti. Podobně i popření posmrtného života má své následky nejen na Onom světě, ale i na tomto světě. Když národ jako celek tuto víru

popírá, začnou se společností šířit všechna zla a zlořády, až je tato společnost nakonec zničena. Korán se zmiňuje o hrozném konci kmene Ád, Thamúd a faraona dost podrobně:

„Jak Thamúdovci, tak i Ádovci roztříšťující za lež pokládali. Co Thamúdovců se týče, ti byli ranou hromovou zahubeni, zatímco Ádovci byli vichřicí svištivou, nezkrotnou skoseni. Bůh dal jí, zničující, nad nimi vládu po osm dní a sedm nocí; a byl bys tam viděl lidi k zemi vržené, jako by to byly kmeny palem vykotlané. A vidíš snad, že by po nich něco zůstalo? Též Faraón a ti, kdož před ním byli, i města vyvrácená se hříchy provinili a posla Pána svého neposlouchali, takže Bůh trestem nadměrným je uchvátil. A když se vodstva rozlila, na plující archu jsme vás přenesli, abychom ji pro vás připomenutím učinili a aby uši pozorné to podržely. Až bude zatroubeno na roh jedním zatroubením a země i hory budou zvednuty a rozdrceny úderem jedním, v ten den nezvratná dopadne a nebe se rozpoltí a bude zející toho dne a stát budou andělé na krajích jeho; v ten den osm jich nad sebou ponese trůn Pána tvého. V ten den předvedeni budete (před Boha) a nezůstane nic skryto z vašich skutků tajných. A komu bude dána kniha jeho do pravice, ten řekne: ‚Zde přečtěte si knihu mou! Já soudil jsem vždy, že s účtem svým se setkám jednou.' A takový bude mít žití příjemné v zahradě vznešené, jejíž plody na dosah budou. ‚Jezte a pijte v bezpečí za to, co jste již vykonali v době minulé!' A komu bude dána kniha jeho do levice, ten řekne: ‚Ach, kéž by mi nebyla dána kniha má a já se nikdy nedozvěděl účtu svého výsledek! Ach, kéž by tato smrt byla konečná! K ničemu dnes mi není můj majetek a zanikla, daleko ode mne, pravomoc má!' " (69:4–29)

Takže takové jsou velmi přesvědčivé důvody, abychom věřili v posmrtný život.

1. Všichni proroci vyzývali svůj národ, aby v něj věřil.
2. Pokaždé, když je společnost založena na základě této víry, jednalo se vždy o velmi ideální společnost, mírumilovnou, zbavenou společenských a morálních zel.
3. Dějiny dosvědčují, že pokaždé, když byla tato víra kolektivně odmítnuta i přes opakované varování proroka, byla taková skupina kolektivně potrestána Bohem už na tomto světě.
4. Morální, estetické a racionální vlastnosti člověka se souhlasně vyjadřují o možnosti posmrtného života.
5. Boží atributy spravedlnosti a slitovnosti nemají žádný význam, jestliže posmrtný život neexistuje.

7/ Instituce proroctví v islámu

Instituce proroctví v islámu není ve zjevených náboženstvích neznámá, vidíme ji například v judaismu a v křesťanství. V islámu však zaujímá zcela zvláštní statut a má zvláštní význam.

Podle islámu stvořil Bůh člověka ke vznešenému účelu: aby Ho uctíval a vedl ctnostný život podle Jeho učení a pod Jeho vedením. Jak by člověk znal svou roli a smysl své existence, kdyby neobdržel jasné a praktické pokyny, co Bůh chce, aby dělal? Objevuje se potřeba proroka. Proto si Bůh v každém národě vybral nějakého proroka, nebo více takových, aby zvěstovali Jeho poselství lidem.

Můžeme se zeptat: Jak byli proroci vybráni a kdo byl poctěn touto velikou poctou? Být prorokem je Boží požehnání a projev Jeho přízně, kterou může On seslat na koho se mu zlíbí. Když však přemýšlíme o různých poslech během historie, zjišťujeme, že se vyznačují třemi rysy:

1. Prorok je nejlepší ve své společnosti z morálního i intelektuálního hlediska. Je to nezbytné, protože život proroka slouží jako model pro následovníky. Jeho osobnost by měla přitahovat lidi, aby snáze přijali jeho poselství, spíš než odpuzovat svým nedokonalým charakterem. Po tom, co obdrží poselství, je neomylný. To znamená, že se nedopouští žádného hříchu. Mohl se dopustit některých malých chyb, které se obvykle napravují prostřednictvím zjevení.
2. Jeho činnost podporují zázraky, což dokazuje, že není podvodník. Tyto zázraky zaručuje moc a svolení Boha a odehrávají se obvykle v oblasti, ve které jsou prorokovi lidé mistři. Mohli bychom doložit citování hlavních zázraků třech proroků hlavních světových

náboženství: judaismu, křesťanství a islámu. Mojžíšovi současníci vynikali v kouzlení. Takže jeho největší zázrak byl, když porazil nejlepší kouzelníky Egypta té doby. Ježíšovi současníci vynikali v léčitelství. Proto jeho zázraky bylo probouzet mrtvé k životu a léčit nevyléčitelné nemoci. Arabové, Mohamedovi (s) současníci, byli známí svou výmluvností a skvělou poezií. Proto se hlavním prorokovým zázrakem stal Korán, něco podobného nedokázaly vytvořit ani celé legie arabských básníků a řečníků, přestože k tomu byli v Koránu opakovaně vyzýváni. A Mohamedův (s) zázrak s sebou nese cosi zvláštního. Všechny předchozí zázraky byly omezeny časem a místem, byly tedy předvedeny určitým lidem v určitém čase. Ne tak Mohamedův (s) zázrak – Korán. Je to univerzální a věčný zázrak. Poznaly ho předcházející generace a budoucí generace rovněž poznají jeho zázračnou povahu prostřednictvím jeho stylu, obsahu a povznesení ducha. Tyto atributy jsou pořád ještě zjistitelné, a proto dokazují božskou povahu Koránu.

3. Každý prorok jasně říká, že to, co říká, nepochází od něho, ale od Boha pro dobro lidstva. Potvrzuje také to, co bylo zjeveno předtím a co může být zjeveno po něm. Prorok to dělá proto, aby dokázal, že jednoduše zprostředkovává poselství, které mu svěřil jediný pravý Bůh všech lidí a dob. Takže poselství má jedinou podstatu a slouží témuž účelu. Proto by nemělo odvádět od toho, co bylo zjeveno před tím nebo co může být zjeveno po něm.

Proroci jsou pro zprostředkování Božích pokynů a vedení lidstva nezbytní. Neexistuje žádný způsob, jak bychom se mohli dozvědět, jak jsme byli stvořeni. Co s námi bude po smrti? Existuje

posmrtný život? Jsme zodpovědní za své činy? Jinými slovy, existuje za skutky spáchané během našeho života nějaká odměna nebo trest? Tyto a mnoho podobných otázek o Bohu, andělech, Ráji, Pekle atd. nelze zodpovědět bez přímého zjevení Stvořitele a Znatele neviděného. Tyto odpovědi musí být autentické a musí být vysloveny jedinci, kterým důvěřujeme a které uznáváme. Proto jsou poslové vždy ve svých společnostech vybráni podle morálního chování a intelektuálních schopností.

Proto muslimové nepřijali některé pomlouvačné biblické historky o prorocích. Například příběh o Lotovi, který se měl dopustit smilstva se svými dcerami, když byl opilý, nebo o Davidovi, jak poslal jednoho ze svých vůdců na smrt, aby si mohl vzít jeho manželku. Pro muslimy jsou proroci větší než naznačují tyto příběhy. Tyto příběhy nemohou být z islámského pohledu pravdivé.

Proroky podporuje svými zázraky Bůh a dává jim pokyny, jak potvrdit pokračování poselství. Obsah poselství zprostředkovaného proroky lidstvu lze shrnout následujícím způsobem:

a) Jasná představa o Bohu: Jeho atributy, Jeho tvoření, co se Mu má a naopak nemá připisovat.
b) Jasná představa o nepoznatelném světě, o andělích, džinech (duchách), Ráji a Pekle.
c) Proč nás Bůh stvořil? Co od nás chce a jaká je odměna nebo trest za uposlechnutí či neuposlechnutí Jeho vůle?
d) Jak máme řídit naše společnosti podle Jeho vůle? Jde o jasné pokyny a zákony, jejichž přesným a čestným uplatňováním docílíme šťastné a ideální společnosti.

Z výše popsané diskuse je jasné, že za proroky neexistuje žádná náhrada. Dokonce i za dnešní-

ho pokroku vědy je zjevení jediným autentickým zdrojem o nadpřirozeném světě. Vedení nezískáme ani od vědy, ani z mystické zkušenosti. První je příliš materialistická a omezená, druhá je příliš subjektivní a často zavádějící.

Někdo by se teď mohl zeptat: Kolik proroků seslal Bůh lidstvu? Přesně to nevíme. Jsme si jisti jen tím, co je jasně řečeno v Koránu, že Bůh seslal posla (nebo více) každému národu. Je tomu tak proto, že jedním z Božích principů je nikdy nevolat určitý národ k účtování, ledaže jim jasně řekl, co národ má, či nemá dělat. Korán se zmiňuje o jménech 25 proroků a naznačuje, že existovali i jiní, které prorok Mohamed (s) nejmenoval. Mezi těchto 25 patří Noe, muž archy, Abrahám, Mojžíš, Ježíš a Mohamed (s). Těchto pět proroků je pět největších Božích poslů. Říká se jim „rozhodní" proroci.

Význačným rysem islámské víry v instituci proroků je, že muslimové věří a uznávají všechny posly Boží bez výjimky. Protože všechny proroky seslal jeden a tentýž Bůh k témuž účelu – vést lidstvo k Bohu – je víra v ně podstatná a logická; přijímat jen některé z nich a jiné zamítat by znamenalo mylnou koncepci role proroka nebo rasovou zaujatost. Muslimové jsou jediným lidem na světě, který považuje víru ve všechny proroky Boží za článek víry. Například židé odmítají Ježíše Krista a Mohameda (s), křesťané odmítají Mohameda (s) a ve skutečnosti odmítají Mojžíše, protože se neřídí jeho zákony. Muslimové je všechny přijímají jako posly Boží, kteří přinesli lidstvu vedení. Avšak zjevení, které tito proroci přinesli od Boha, bylo tak či onak překrouceno. Víra ve všechny posly Boží je muslimům nařízena v Koránu:

„Rcete: ‚Uvěřili jsme v Boha a v to, co seslal nám, i v to, co seslal Abrahamovi, Ismaelovi, Izákovi, Jakubovi a kmenům, i v to, co

bylo dáno Mojžíšovi a Ježíšovi a v to, co bylo dáno prorokům od Pána jejich. My nečiníme rozdíl mezi nimi a do vůle Pána svého jsme odevzdáni!‘ “ (2:136).

Korán pokračuje následujícími verši, které muslimům říkají, že je to pravá a nestranná víra. Jestliže ostatní národy věří v totéž, tak jdou toutéž cestou. Jestliže ne, pak se řídí svými rozmary a zálibami a Bůh se o ně postará. Čteme:

„**Jestliže uvěří v něco podobného tomu, čemu vy věříte, pak půjdou po cestě správné; jestliže se však odvrátí, pak věru jsou v rozkolu. Však Bůh ti proti nim postačí, vždyť Bůh je věru slyšící, vševědoucí! Toto je pomazání Boží, a kdo lepší je než Bůh v pomazání? A Jemu sloužíme.“** (2:137–138).

Pokud jde o instituci proroctví, musí být objasněny přinejmenším dva důležité body. Jde o roli Ježíše a Mohameda (s) jako proroků, protože zde obvykle dochází k mylnému výkladu.

Koránské pojetí Ježíše důrazně popírá koncepci jeho „božskosti“ a koncepci „Syna Božího“ a vykládá ho jako jednoho z velkých Božích proroků. Korán jasně říká, že zrození Ježíše bez otce z něho nečiní Božího syna a zmiňuje se v této souvislosti o Adamovi, kterého stvořil Bůh bez otce a matky: **„A podobá se Ježíš před Bohem Adamovi: Bůh stvořil jej z hlíny a potom mu řekl: ‚Budiž!‘ a on byl!“** (3:59)

Podobně jako ostatní proroci působil i Ježíš zázraky. Například probudil k životu a vyléčil slepce a malomocné, ale když konal tyto zázraky, vždy poukazoval na to, že jsou všechny od Boha.

Mylné koncepce Ježíšovy osobnosti a jeho mise si našly cestu mezi jeho následovníky, protože Božské poselství, které kázal, nebylo zaznamenáno za jeho života, došlo k tomu až

po uplynutí asi sta let. Podle Koránu byl seslán dětem Izraele; potvrdil platnost Tóry, která byla zjevena Mojžíšovi, a přinesl také radostnou novinu o posledním poslovi, který přijde po něm.

„A vzpomeň si, jak pravil Ježíš, syn Mariin: ‚Dítka Izraele, já jsem vskutku poslem Božím k vám, potvrzujícím pravdivost toho, co bylo přede mnou sesláno z Tóry, a oznamujícím vám radostnou zvěst o poslu, jenž přijde po mně a jehož jméno Ahmad bude.‘ “ (61:6). [překlad jména Ahmad zní „chválený“ a jde o jméno proroka Mohameda (s)]

Většina židů však odmítla jeho poselství. Spikli se proti němu a podle jejich názoru byl ukřižován. Ale Korán odmítá tento názor a říká, že Ježíš nebyl ani zabit ani ukřižován, byl pozvednut k Bohu. V Koránu je verš, který nepřímo říká, že se Ježíš vrátí a že všichni křesťané a židé v něj uvěří, než zemře. Tento názor podporuje i autentický výrok proroka Mohameda (s).

Poslední prorok Boží, Mohamed (s), se narodil v šestém století křesťanské éry v Arábii. Až do jeho čtyřiceti let ho lid Mekky znal pouze jako člověka skvělého charakteru a vybraných způsobů a nazývali ho proto AL-AMÍN (důvěryhodný). On sám nevěděl, že se z něj brzy stane prorok a že obdrží poselství Boží. Vyzval modloslužebníky Mekky, aby uctívali jen jednoho Boha a přijali jej jako Jeho proroka. Zjevení, které obdržel, bylo uchováno během jeho života v paměti jeho společníků a bylo také zaznamenáno na palmové listy, kůži apod. Proto je Korán dneška tentýž jako Korán, který byl zjeven, nebyla změněna ani slabika, protože samotný Bůh se zasadil za jeho uchování. Korán si osobuje právo být knihou vedení pro celé lidstvo pro všechny časy a zmiňuje se o Mohamedovi (s) jako o posledním proroku Božím.

8/ Pojem zbožnosti v islámu

Mnozí lidé, dokonce i někteří muslimové, si mylně vykládají pojem zbožnosti v islámu. Zbožnost v obvyklém smyslu slova se chápe jako provádění rituálních úkonů jako jsou modlitby, půst, dobročinnost apod. Toto omezené chápání zbožnosti je jen jedna část významu tohoto pojmu v islámu. Je tomu tak proto, že tradiční definice zbožnosti v islámu je souhrnná definice, která zahrnuje téměř všechno obsažené v činnosti kteréhokoliv jedince.

Definice zní asi takto: *„Zbožnost je všezahrnující termín pro všechno, co Bůh miluje na vnitřních i vnějších výrocích a činech určitého člověka.“*

Jinými slovy, zbožnost je vše, co někdo říká nebo dělá pro potěšení Boží. Zahrnuje samozřejmě rituály stejně jako články víry, společenskou činnost a osobní přínos k blahu ostatních lidských bytostí.

Islám pohlíží na jedince jako na celek. Vyžaduje po něm, aby se cele poddal Bohu, jak to proroku Mohamedovi (s) objasnil Korán: **„Rci: ‚Věru modlitba má, obřady mé, život můj i smrt má náležejí Bohu, Pánu lidstva veškerého, jenž společníka nemá žádného. A toto mi bylo nařízeno a já první jsem z těch, kdož do vůle Jeho se odevzdali.‘ “** (Korán, 6:162–163) Přirozený výsledek tohoto poddání se je, že veškeré jedincovy činy by měly odpovídat pokynům toho, komu se člověk poddává. Islám je způsob života, proto od svých vyznavačů vyžaduje, aby utvářeli svůj život podle jeho učení v každém ohledu, náboženském i jiném. Některým lidem, kteří přemýšlejí o náboženství jako o osobním vztahu mezi jednotlivcem a Bohem, který nemá žádný vliv na činy mimo rituální úkony, by to mohlo znít neobvykle.

Islám však příliš nepřemýšlí o pouhých rituálech, které se provádějí mechanicky a nemají žádný vliv na vnitřní život jedince. Korán oslovuje věřící a jejich sousedy z lidí Knihy, kteří se s nimi přeli o změně směru při modlitbě (qibly) v následujícím verši: **„Není zbožnosti v tom, když obracíte tváře své směrem k východu anebo k západu, však ten jest zbožným, kdo uvěřil v Boha, v den soudný, v anděly, Písmo a proroky, a ten, kdo z lásky k Bohu dává z majetku svého příbuzným a sirotkům a nuzným a poutníkům a prosícím a na otroků vykoupení, a ten, kdo modlitbu dodržuje a dává povinnou almužnu. A zbožní jsou ti, kdož úmluvy své dodržují, když je jednou uzavřeli a kdož trpěliví jsou v protivenství, v neštěstí a v dobách zlých. To jsou ti, kdož víru pravou mají, a to jsou bohabojní.“** (Korán, 2:177)

Skutky v uvedených verších jsou zbožné skutky, ale jsou jen částí zbožnosti. Prorok (s) nám řekl o víře, která je základnou zbožnosti, že ***„má přes šedesát nebo přes sedmdesát větví: nejvyšší z nich je víra v jedinost Boha, tedy není boha kromě Alláha a nejnižší ve škále zbožnosti je odstraňování překážky z cesty a stydlivost je též jedna větev víry.“*** *(Muslim č. 51)*

Poctivá práce je v islámu považována za typ zbožnosti. Korán říká: **„Rci: ‚Jednejte, a Bůh uvidí činy vaše stejně jako Jeho posel a věřící! …‘“** (9:105) Hledání vědění je jeden z nejvyšších typů zbožnosti. Prorok (s) řekl svým společníkům, že: ***„hledání vědění je (náboženská) povinnost každého muslima, ...“*** (Ibn Mádža č. 220) Společenská vlídnost a spolupráce jsou částmi zbožnosti, když se činí pro Boha, jak nám Prorok (s) říká: ***„Obdařit bratra úsměvem je pro tebe dobročinnost, přikázat vhodné a zakazovat zavrženíhodné je dobročinnost, poradit někomu v nouzi je pro tebe dobročinnost, ukázat slepé-***

mu cestu je pro tebe dobročinnost, odstranění kamene, trnů nebo kostí z cesty je pro tebe dobročinnost a nalít do nádoby sousedovy trochu vody ze své nádoby je pro tebe dobročinnost.“ (at-Tirmidhí č. 1879).

Stojí za povšimnutí, že vykonání povinnosti je považováno za druh zbožnosti. Prorok nám řekl, že ***„cokoliv člověk utratí pro svou rodinu, a dělá to čistě pro Alláha, bude mu to počítáno jako druh dobročinnosti“*** (al-Buchárí č. 53). Laskavost ke členům vlastní rodiny je zbožný úkon. Prorok (s) řekl: ***„cokoliv utratíš kvůli Alláhovi, budeš za to odměněn, dokonce když vložíš své ženě do úst sousto.“*** (al-Buchárí č. 54). Nejen toto, ale i úkony, které rádi provádíme, se považují za zbožné úkony, když se provádějí podle Prorokových (s) pokynů. ***Někteří Prorokovi přátelé mu řekli: posle Boží, bohatí muslimové získali tolik odměn, modlí se stejně jako my, postí se stejně jako my a navíc konají dobročinnosti ze svého bohatství. Prorok řekl: cožpak nevíte, že Alláh vám dal to, čím můžete odměnu získat? Každá tasbíhah (subhána Alláh) je dobročinnost, říci Alláhu akbar je dobročinnost, říci alhamdu lilláh je dobročinnost, říci lá iláha illa Alláh je dobročinnost, přikázat vhodné a zakázat zavrženíhodné je dobročinnost, pohlavní styk se svou manželkou je také dobročinnost. Společníci užasli a ptali se: „Jak to, že bude jeden z nás odměněn za něco, co tak rád dělá?“ Prorok se jich zeptal: „Dejme tomu, že uspokojuje svou touhu nelegálně, nemyslíte si, že za to bude potrestán?“ Odpověděli: „Ano.“ „Takže,“ řekl, „když ji uspokojí legálně se svou ženou, bude za to odměněn.“*** *(Muslim č. 1674).* Znamená to, že jde o zbožné úkony.

Proto také islám nepovažuje pohlavní styk za špinavost, které by se měl člověk vyhýbat. Je

to špinavost a hřích jen tehdy, když jej ukájíme mimo manželský život. Z předešlé diskuze je zřejmé, že pojem zbožnost je v islámu souhrnný pojem, který zahrnuje všechny pozitivní činy jedince. Souhlasí to s všezahrnující povahou islámu jako životního stylu. Řídí lidský život na všech jeho úrovních: život jedince, společenský život, hospodářský, politický a duchovní. Proto tedy islám poskytuje vedení až do nejmenšího detailu života člověka na všech těchto úrovních. Dodržování těchto detailů znamená v té které oblasti dodržovat islámské pokyny. Pro člověka je velmi povzbudivé, když si uvědomuje, že všechny jeho činnosti Bůh považuje za akty zbožnosti. To by mělo jedince vést k hledání Boží radosti ve svých činech a snažit se je vždy provádět co nejlépe, ať už ho sledují jeho nadřízení, nebo je sám. Vždy je totiž přítomen nadřízený, který ví přesně všechno, Bůh.

Když probíráme nerituální islámskou zbožnost jako první, neznamená to, že si nevážíme důležitosti rituální zbožnosti. Když se akty rituální zbožnosti provádějí opravdově, povznášejí člověka morálně a duchovně a umožňují mu, aby prováděl činnosti ve všech oblastech života v souladu s vedením Božím. Klíčovou pozici mezi rituálními akty zaujímá ***salát*** (rituální modlitba) hned ze dvou důvodů. Za prvé, odlišuje věřícího od nevěřícího. Za druhé, zabraňuje jedinci ve všech druzích hříchů a neřestí tím, že mu poskytuje příležitost přímého spojení s jeho Stvořitelem, a to pětkrát denně, čímž obnovuje svou úmluvu s Bohem a neustále hledá Jeho vedení: **„Jen Tebe uctíváme a jen Tebe o pomoc žádáme. Veď nás stezkou přímou.“** (1:4–5)

Modlitba je vlastně prvním praktickým projevem víry a také hlavní podmínkou úspěchu věřících: **„Šťastní jsou ti věřící, kteří v modlitbách svých jsou pokorní.“** (23:1–2)

Tentýž fakt zdůraznil Prorok (s) když řekl: ***„Kdo pečlivě a přesně koná modlitbu, ona pro něj bude v Den soudný světlem a důkazem, a zachrání jej před Peklem, a ten, kdož o modlitbu nedbá, nebude pro něj ani světlem ani důkazem a on sám bude v Den soudu společníkem Qárúna, faraona, Hamána a Ubaj Ibn Chalafa.“*** (Ahmed č. 6288).

Po ***salát*** (modlitbě) je důležitým pilířem islámu ***zakát*** (almužna chudým). V Koránu se modlitba a almužna vyskytují obvykle společně. Stejně jako modlitba je i almužna projevem víry a potvrzuje, že Bůh je jediným vlastníkem všeho ve vesmíru a to, co lidé vlastní, jim bylo svěřeno do rukou Bohem, který z nich udělal správce, povinné s majetkem zacházet podle Jeho vůle: **„Věřte v Boha a posla Jeho a rozdávejte z toho, v čem učinil vás posledními vlastníky!“** (57:7)

V tomto ohledu je ***zakát*** aktem oddanosti, která podobně jako modlitba přibližuje věřícího k jeho Pánu.

Vedle toho je ***zakát*** prostředkem přeskupení bohatství, které svým způsobem omezuje rozdíly mezi třídami a skupinami. Značně přispívá ke stabilitě společnosti. Očišťuje duši bohatých od sobectví a duši chudých od závisti a odporu vůči společnosti a ucpává tak kanály vedoucí k třídní nenávisti a umožňuje, aby vytryskly prameny bratrství a solidarity. Taková stabilita není založena pouze na osobních pocitech bohatých; stojí na pevně ustanoveném právu, které, kdyby je bohatí popírali, by bylo vynuceno, v případě nezbytnosti i silou.

Saum (půst během dnů měsíce ramadánu) je další pilíř islámu. Hlavní funkcí postění je, aby se muslim očistil „uvnitř“, podobně jako jiné aspekty šarí'y očišťují „vně“. Takovou čistotou

reaguje na to, co je dobré a pravdivé a odvrací se od toho, co je lživé a zlé. Proto můžeme v korán-ském verši slyšet: **„Vy, kteří věříte, předepsán vám jest půst, tak jako byl již předepsán těm, kdož před vámi byli – snad budete bohabojní!“** (2:183)

Postění probouzí jedincovo svědomí, protože se postí nejen na veřejnosti, ale i v soukromí. Pěstuje jeho trpělivost a pevnou vůli. Učí ho nesobeckosti, protože člověk, který sám pociťuje strádání, se lépe vcítí do útrap jiných lidí a rychleji reaguje na jejich potřeby. Půst umožňuje člověku zvládnout umění zralé přizpůsobivosti, protože ho donutí změnit styl a rytmus každodenního života. Učí také člověka principům upřímné lásky, neboť dodržuje-li půst, dělá to z hluboké lásky k Bohu. Navíc nabízí postění povinný odpočinek přepracovanému lidskému stroji po dobu celého jednoho měsíce.

Nakonec přicházíme k ***al-hadždž*** (pouť k Božímu domu v Mekce). Tento velmi důležitý pilíř islámu manifestuje jedinečnou jednotu, rušící všechny možné rozdíly. Muslimové ze všech koutů světa, oblečeni do téhož oděvu, odpovídají na volání hadždže jednohlasně a jednojazyčně: LABBAJK ALLÁHUMMA LABBAJK (Zde jsem, můj Pane, zde jsem). Během hadždže se provádí cvičení v přísném sebeovládání a disciplíně, nectí se jen posvátné věci, ale dokonce i život rostlin a ptáků je neporušitelný, takže všichni žijí v bezpečí: **„A kdo v úctě bude mít posvátné věci Boží, bude to pro něj lepší u Pána jeho.“** (22:30) **„A má-li kdo v úctě obřady Boží, je to známka bohabojnosti srdcí.“** (22:32)

Pouť dává příležitost všem muslimům ze všech skupin, tříd, organizací a vlád po celém muslimském světě, aby se každoročně sešli na velkém setkání. Čas a místo tohoto setkání určil jejich jediný Bůh. Pozvání k účasti má kaž-

dý muslim. Každý muslim účastnící se poutě má zaručenou naprostou bezpečnost a svobodu, pokud on sám tuto bezpečnost nenaruší.

Takže zbožnost v islámu, ať už je rituální nebo nerituální povahy, vede jedince tak, aby miloval svého Stvořitele nade všechno a získal tak neochabující vůli a ducha vymýtit všechno zlo a útlak z lidské společnosti a nastolit slovo Boží na tomto světě.

9/ Pojem Boha v islámu

Je známo, že každý jazyk má jeden nebo více termínů k označení Boha a někdy i k označení menších božstev. To však není případ Boha (Alláha). Alláh je vlastní jméno pravého Boha. Nic jiného nelze nazvat tímto jménem. Tento termín nemá plurál ani rod. Jeho výjimečnost se ukazuje při srovnání se slovem bůh, které má množné číslo – bozi, nebo může být ženského rodu – bohyně. Je zajímavé, že Alláh je osobní jméno Boha v aramejštině, jazyce Ježíšově a sesterském jazyce arabštiny. Také v hebrejštině, původním jazyku Bible, se tento Stvořitel jmenuje Eloah.

Jediný pravý Bůh je odrazem jedinečného pojmu, který islám spojuje s Bohem. Pro muslima je Alláh Všemocný, Stvořitel a Pán vesmíru. Není ničemu podobný a nic není srovnatelné s Ním. Proroka Mohameda (s) jeho současníci požádali, aby jim vysvětlil Alláha; odpověď přišla od samotného Boha ve formě krátké kapitoly Koránu, která je považována za podstatu jednoty nebo motto monoteismu. Jde o kapitolu 112, kde čteme:

Ve jménu Boha Milosrdného, Slitovného!

Rci: „On Bůh je jedinečný, Bůh sám o sobě věčný. Neplodil a nebyl zplozen a není nikoho, kdo je mu roven." (súra 112:1–4)

Někteří nemuslimové se domnívají, že Bůh v islámu je přísný a krutý Bůh, který vyžaduje plnou poslušnost. Nemiluje své věřící a není laskavý. Nic není od pravdy vzdálenější než toto tvrzení. Stačí vědět, že s výjimkou jedné súry začíná každá ze 114 súr Koránu slovy **„Ve jménu Boha milosrdného, slitovného."** Alláh také v Koránu říká: **„Rci: ‚Služebníci moji, kteří jste se dopustili přestupků proti sobě sa-**

mým, neztrácejte naději v milosrdenství Boží, vždyť Bůh věru odpouští viny všechny – On odpouštějící je i slitovný.‘ “ (39:53) V jednom příběhu z doby proroka Mohameda (s) se říká: ***„Prorok viděl starostlivou matku hledající své dítě mezi skupinou zajatců. Poté co jej našla, přivinula je k sobě a začala kojit. Prorok se zeptal svých společníků: ‚Myslíte si, že by tato matka mohla hodit své dítě do ohně?‘ Všichni odpověděli: ‚Určitě ne.’ Pak Prorok řekl: ‚Bůh miluje své služebníky víc, než tato matka své dítě.‘ “*** (al-Buchárí a Muslim)

Jenže Bůh je také spravedlivý. Proto hříšníci a zločinci musejí dostat svůj díl trestu a čestní svůj podíl Jeho štědrosti a přízně. Boží atribut milosrdnosti se naplno projevuje v Jeho atributu spravedlnosti. Lidé obětující se během života kvůli Bohu a lidé utlačující a vykořisťující jiné lidi celý život by neměli dostat podobnou přízeň od svého Pána. Očekávat podobné přízně pro tyto dvě kategorie se téměř rovná popření víry v zúčtování s člověkem na Onom světě a tedy i popření všech pohnutek k morálnímu a čestnému životu na tomto světě. Následující koránské verše jsou velmi jasné a nekompromisní v tomto ohledu.

„Bohabojní pak u Pána svého v zahradách slastí žíti budou. Což učiníme ty, kdož do vůle Boží se odevzdali, stejnými jako hříšníky? Co je vám, že tak soudíte?“ (68:34–36)

Islám odmítá zobrazování Boha v jakékoli lidské podobě nebo líčit jej tak, že dává přednost určitým jedincům nebo národům na základě bohatství, moci nebo rasy. Stvořil lidské bytosti jako sobě rovné. Mohou se povýšit a získat Jeho přízeň jen pomocí čestnosti a zbožnosti.

Představy, že Bůh sedmého dne stvoření odpočíval, že zápasil s jedním ze Svých vojáků, že Bůh

je závistivý intrikán kující pikle proti lidstvu, nebo že je vtělen do každé lidské bytosti, jsou z islámského pohledu považovány za rouhání.

Jedinečné používání slova Alláh jako osobního jména Boha je odraz islámského důrazu na zachování čistoty víry v Boha, která je podstatou poselství všech Božích poslů. Islám proto považuje spojování nějakého božstva nebo osobnosti s Bohem za hřích, který Bůh nikdy neodpustí. **„Bůh věru neodpustí, je-li k Němu něco přidružováno, ale odpustí, komu chce, věci jiné než toto. A kdokoliv přidružuje k Bohu, ten opouští se hříchu těžkého.“** (4:48)

Stvořitel musí mít odlišnou přirozenost než stvořené věci, protože jestliže by měl stejnou přirozenost jako stvořené věci, pak by byl dočasný, podléhal by času stejně jako věci a potřeboval by svého stvořitele. Plyne z toho, že není nic jako On. Jestliže stvořitel není dočasný, pak musí být věčný. Jestliže je ale věčný, nemůže mít příčinu, a jestliže nic nezapříčinilo jeho existenci, pak ani nic vně Něho nemůže zapříčinit konec Jeho existence, což znamená, že musí být soběstačný. A jestliže nezávisí na ničem, pokud jde o pokračování jeho existence, pak jeho existence nemá konec. Stvořitel je proto věčný.

„On počátkem je i koncem, zjevný i skrytý; On o každé věci je vševědoucí.“ (57:3)

Je soběstačný nebo samostatně existující nebo, abychom užili koránského termínu, al-Qajjúm. Stvořitel netvoří jen tak, že přivádí věci do bytí. Rovněž je uchovává a vyjímá je z existence a je konečnou příčinou všeho, co se s nimi děje. Bůh je stvořitelem všeho. Je strážným všeho. Jemu patří klíče nebes a země.

Žádný tvor se nepohybuje sám po zemi, ale přičiněním Božím. On zná jeho přesné místo a jeho hrob.

ATRIBUTY BOHA

Jestliže je Stvořitel věčný a trvalý, pak i Jeho atributy musejí být věčné a trvalé. Neměl by ztratit nějaký z atributů ani by neměl získávat nové. Pokud je tomu tak, pak jsou Jeho atributy absolutní. Může existovat více než jeden stvořitel s takovými absolutními atributy? Mohou například existovat dva absolutně mocní Stvořitelé? Krátká úvaha ukazuje, že to není možné. Korán shrnuje tento argument do následujícího verše:

„Bůh nevzal si žádné dítě a není vedle Něho božstva jiného, jinak by každé božstvo odneslo to, co stvořilo, a některé z nich by se nad druhé povýšilo. Oč je Bůh slavnější než to, co mu lživě připisují." (23:91). **„Kdyby byla na nebi a na zemi božstva jiná kromě Boha, věru by obojí již zkáze bylo propadlo. A oč je Bůh, Pán trůnu, slavnější než to, co mu připisují!"** (21:22)

JEDINOST BOHA

Korán nám připomíná falešnost všech domnělých božstev. **„A vzali si pro sebe místo Boha božstva jiná doufajíce, že snad jim pomohou, však ta jim pomoci nemohou, i když myslí si, že vojskem připraveným pro ně jsou."** (36:74–75)

Uctívačům nebeských těles cituje příběh Abrahamův:

A když se nad ním rozprostřela noc, spatřil hvězdu a zvolal: „Toto je Pán můj!" Když však zapadla, řekl: „Nemám rád zapadající." A když spatřil vycházející měsíc, zvolal: „Toto je Pán můj!" Když však zapadl, řekl: „Jestliže mne Pán můj správně nepovede, budu určitě patřit k lidu zbloudilému!" A když spatřil vycházející slunce, zvolal: „Toto je Pán můj,

neboť jest největší!“ A když zapadlo, řekl: „Lide můj, nejsem zodpovědný za to, co k Bohu přidružujete, nýbrž obracím se – jako haníf – k tomu, jenž nebesa i zemi stvořil, a nebudu patřit k těm, kdož k Bohu přidružují.“ (6:76–79)

POSTOJ VĚŘÍCÍHO

Aby se člověk stal muslimem, tedy tím, kdo se poddal Bohu, je nezbytné, aby uvěřil v jedinost Boha, v tom smyslu, že je jediným Stvořitelem, Uchovatelem, Živitelem atd. Jenže tato víra – později zvaná „tauhíd ar-rubúbijja“ nestačí. Mnoho modlosluţebníků vědělo a rovněž věřilo v to, že jen Nejvyšší Bůh to všechno mohl udělat. Jenže to nestačilo, aby se z nich stali muslimové. K tauhíd ar-rubúbijja musí člověk přidat tauhíd al-ulúhijja, tedy člověk uznává fakt, že pouze jediný Bůh si zasluhuje uctívání, a opouští tak uctívání jakékoli jiné věci nebo bytosti.

Jakmile člověk dosáhne znalosti jednoho pravdivého Boha, měl by v Něj neustále věřit a nic by ho nemělo odradit, aby zapřel pravdu.

Když do srdce člověka vstoupí víra, zapříčiní jisté mentální stavy, které mají za následek určité činy. Tyto mentální stavy a činy se dohromady považují za důkazy pravé víry.

Nejvýznamnějším z těchto stavů je pocit vděčnosti vůči Bohu, což je podstata uctívání (ʿibáda). Pocit vděčnosti je tak důležitý, že nevěřící se nazývají „káfir“, což znamená „ten, kdo popírá pravdu“ a také „ten, kdo je nevděčný“.

Věřící miluje Boha a je Mu vděčný za Jeho štědrost, kterou na něj seslal, ale je si přitom vědom toho, že jeho dobré skutky, ať jsou duševní nebo fyzické povahy, nejsou souměřitelné s Boží přízní, vždy chce, aby ho Bůh nepotrestal, zde, nebo na Onom světě. Proto se Ho bojí, poddává se Mu a slouží Mu s velkou pokorou. Člověk se

nemůže nacházet v takovém mentálním stavu bez toho, že by nebyl celou dobu naplněn Bohem. Bůh je proto životní silou víry, bez které víra mizí a vadne.

Korán se snaží vzbudit tento pocit vděčnosti opakováním, velmi častým, atributů Boha. Nacházíme většinu těchto atributů ve zmínkách společně v následujících verších Koránu:

„On je Bůh – a není božstva kromě Něho – jenž zná nepoznatelné i všeobecně známé. On milosrdný je i slitovný. On je Bůh – a není božstva kromě Něho – vládce, přesvatý, mír, věrný, ochránce bezpečný, mocný, samovládný, velmožný; oč slavnější je Bůh než vše to, co k Němu přidružují. On je Bůh, stvořitel, tvůrce i utvářející. Jemu přísluší jména překrásná a Jeho slaví vše, co na nebesích je i na zemi – On mocný je i moudrý!“ (59:22–24)

„Bůh! Není božstva kromě Něho, živého, trvalého! Nepadá naň ani dřímota, ani spánek, Jemu náleží vše, co na nebesích je i na zemi! Kdo může se u Něho přimluvit jinak než s dovolením Jeho? On zná, co je před rukama jejich i co je za zády jejich, zatímco oni neobejmou z vědění Jeho nic leda to, co On chce. Trůn jeho obepíná nebesa i zemi a střežení jich mu potíží nečiní – On vznešený je a mohutný!“ (2:255)

„Vlastníci Písma! Nepřehánějte v náboženství svém a mluvte o Bohu jedině pravdu! Vskutku Mesiáš Ježíš, syn Mariin, je pouze poslem Božím a slovem Jeho, které vložil do Marie, a duchem z Něho vycházejícím. A věřte v Boha a posly jeho a neříkejte: ‚Trojice!‘ Přestaňte, a bude to tak pro vás lepší. Bůh vskutku je jediným Bohem, On povznesen je nad to, aby měl dítě, vždyť náleží Mu vše, co na nebesích je i na zemi; a Bůh dostatečným je ochráncem.“ (4:171)

10/ Lidská práva v islámu

Protože Bůh je absolutní a jediný pán lidí a vesmíru, je svrchovaný Pán, Živitel a Nositel, Milosrdný, jehož milosrdenství zahrnuje všechny bytosti; a protože dal každému člověku lidskou důstojnost a čest a vdechl do něj Svůj vlastní duch, je zřejmé, že bez ohledu na jejich lidské atributy, jsou lidé v podstatě titíž a nelze mezi nimi dělat podstatné a opravdové rozdíly na základě takových rozdílů jako jsou národnost, barva nebo rasa. Každá lidská bytost je tak spřízněná se všemi ostatními a všichni se stávají jednou bratrskou obcí v jejich čestné a radostné službě nejmilostivějšímu Pánu vesmíru. V takové nebeské atmosféře zůstává islámské učení o jedinosti Boha dominantní a ústřední a nezbytně s sebou nese i koncepci jedinosti lidstva a bratrství lidstva.

Přestože lze v jakékoliv části světa ustavit islámský stát, islám se nesnaží omezit lidská práva nebo vymoženosti zeměpisnými hranicemi svého vlastního státu. Islám položil některá univerzální základní práva lidstva jako celku, která se mají sledovat a dodržovat za všech okolností, ať už ta která osoba pobývá na území islámského státu nebo mimo něj, ať je to ve stavu míru či války. Korán velmi jasně říká:

„Vy, kteří věříte! Buďte přímí před Bohem a buďte svědky spravedlivými. Nechť nenávist k lidu nevěřících vás neuvede do hříchu tím, že budete nespravedliví. Buďte spravedliví – a to je blíže k bohabojnosti – a bojte se Boha, neboť Bůh je dobře zpraven o všem, co děláte.“ (5:8)

Lidská krev je vždy posvátná a nelze ji prolít bez ospravedlnění. A jestliže někdo poruší svatost lidské krve zabitím bez ospravedlnění, přirovnává Korán tento čin k zabití celého lidstva:

„Kdokoliv zabije bližního, aniž tento byl

vražedníkem nebo šiřitelem nepravostí v zemi, jako by byl zabil veškeré lidstvo. Ten pak, kdo zachrání život, jako by byl zachránil lidstvo veškeré.“ (5:32)

Není dovoleno utlačovat ženy, děti, staré lidi, nemocné nebo raněné. Ženina čest a čistota se respektuje za všech okolností. Hladový musí být nakrmen, nahý musí být oblečen a raněný nebo nemocný lékařsky léčen bez ohledu na to, zda patří či nepatří k islámské společnosti nebo jsou z jejich nepřátel.

Když mluvíme o lidských právech v islámu, myslíme tím ve skutečnosti, že tato práva byla potvrzena Bohem; nebyla potvrzena nějakým králem nebo nějakým zákonodárným shromážděním. Práva potvrzena králem nebo nějakým zákonodárným shromážděním mohou být zrušena stejně jako byla vyhlášena. Totéž platí o právech přijímaných a vyhlašovaných diktátory. Mohou je přiznat, když se jim zlíbí a zrušit, když se jim zachce; a mohou je otevřeně porušovat, když chtějí. Ale protože lidská práva v islámu byla potvrzena Bohem, žádné zákonodárné shromáždění nebo vláda na světě nemá právo nebo moc přidávat nějaké dodatky nebo pozměňovat práva potvrzená Bohem. Nikdo nemá právo je zrušit nebo pozastavit. Nejsou to ani základní lidská práva, která jsou potvrzena na papíře kvůli určité události a vychloubání a přitom jsou odpírána, jakmile událost skončila. Nejde ani o filozofické pojmy, za nimiž nic nestojí.

Charta a proklamace a rezoluce Spojených národů se nedají srovnávat s právy potvrzenými Bohem; protože to první nelze použít na každého jedince, zatímco to druhé lze použít na každého věřícího. Jsou nedílnou součástí islámské víry. Každý muslim nebo vládci, kteří se považují za muslimy, je budou muset přijmout, uznat a prosazovat. Jestliže je neprosadí a začnou odpírat práva určená Bohem nebo budou dělat dodatky

a změny a tak jim dělat medvědí službu, pak je rozsudek pro takovou vládu podle svatého Koránu jasný a jednoznačný:

„…ti pak, kdož nesoudí podle toho, co Bůh seslal, jsou nevěřícími.“ (5:44)

LIDSKÁ PRÁVA V ISLÁMSKÉM STÁTU

1. **Bezpečnost života a majetku**

V proslovu, který prorok učinil při příležitosti své pouti na rozloučenou, řekl: ***„…Vaše životy a majetek jsou zakázány mezi vámi až do Dne zmrtvýchvstání…“*** (al-Buchárí č. 1625) Prorok také řekl o dhimmech (nemuslimských občanech státu): ***„Kdo zabije člověka pod úmluvou (dhimmi), neucítí ani vůni Ráje, kterou lze ucítit na vzdálenost čtyřiceti let chůze.“*** (al-Buchárí č. 2930)

2. **Ochrana cti**

V kapitole 49, verších 11–12 Korán říká:

a) Vy, kteří věříte! Nechť neposmívají se jedni lidé druhým, možná že tito jsou lepší než oni!
b) Nepomlouvejte se navzájem.
c) Neurážejte se vzájemně a nenazývejte se přezdívkami.
d) Nemluvte špatně o druhém.

3. **Posvátnost a bezpečí soukromého života**

Korán ukládá příkaz:

a) **„…Nevyzvídejte a nepomlouvejte se vzájemně!...“** (49:12).
b) **„Vy, kteří věříte! Nevstupujte do jiných domů kromě vlastních, pokud se nezeptáte, zda jste vítáni, a pokud nepozdravíte jejich obyvatele! A toto je pro vás vhodnější – snad si to připomenete. A nenaleznete-li v nich nikoho, pak tam nevstupujte, pokud vám to nebylo dovoleno. A bude-li vám ře-**

čeno ‚Vraťte se!', pak se vraťte. A to bude pro vás čistší. A Bůh dobře ví o všem, co děláte." (24:27–28)

4. **Bezpečí osobní svobody**
Islám položil princip, že žádný občan nesmí být uvězněn, ledaže jeho vina byla dokázána u veřejného soudu. Zatknout člověka jen na základě podezření a uvrhnout ho do žaláře bez náležitého soudního řízení a bez možnosti, aby se mohl připravit ke své obhajobě, není v islámu dovoleno.

5. **Právo protestovat proti tyranii**
Mezi právy, která islám přiznává lidským bytostem, je právo protestovat proti vládní tyranii. Když o ní Korán mluví, říká: **„Bůh nemiluje rozšiřování zlých řečí, leda u toho, jemuž bylo ukřivděno…"** (4:148) V islámu, jak bylo řečeno už dříve, náleží veškerá moc a vláda Bohu, člověku byla moc pouze svěřena; každý, komu se dostane takové moci, musí stát před svým lidem ve velké bázni, protože bude vyzván, aby ve jménu svého lidu a jemu ku prospěchu tuto moc využil. Potvrdil to první chalífa Abú Bakr, který ve svém prvním projevu řekl: „Spolupracujte se mnou, když mám pravdu, ale opravte mne, když se dopustím chyby; poslouchejte mne, pokud jednám v souladu s přikázáními Boha a Jeho proroka; ale odvraťte se ode mne, když zbloudím."

6. **Svoboda vyjadřování**
Islám poskytuje právo na svobodu myšlení a projevu všem občanům islámského státu za podmínky, že budou použity pro propagaci cti a pravdy, a ne pro šíření zla a zkaženosti. Islámský pojem svobody vyjadřování je mnohem vyšší než pojem převažující na Západě. Islám za žádných okolností nedovoluje šíření zla a zka-

ženosti. Nedává rovněž nikomu právo používat urážlivý nebo nepřístojný jazyk v zájmu kritiky. Muslimové se ptali proroka, zda mu byl sdělen boží pokyn v určité záležitosti. Jestliže řekl, že na danou záležitost nedostal žádný božský pokyn, pak muslimové volně vyjadřovali svoje názory na tuto záležitost.

7. **Svoboda sdružování**
Islám dal rovněž lidem právo svobody sdružování a vytváření stran nebo organizací. Toto právo rovněž podléhá určitým obecným pravidlům.

8. **Svoboda svědomí a přesvědčení**
Islám uložil tento pokyn: Ve věci víry nesmí existovat žádný nátlak. („**Nebudiž žádného donucování v náboženství!“** (Korán 2:256)

Naopak totalitární společnosti naprosto upírají jedincům svobodu. Ve skutečnosti nepatřičný tlak státní moci poněkud zvláštně vytváří určitý druh služebnosti, otroctví na straně občana. Kdysi se otroctvím myslela totální vláda jednoho člověka nad druhým. Tento typ otroctví byl právně zrušen, ale na jeho místo postavily totalitární společnosti druh podobné kontroly nad jedinci.

9. **Ochrana náboženského cítění**
Společně se svobodou přesvědčení a svobodou svědomí dal islám jedinci právo na to, aby jeho náboženským citům se vzdávala patřičná úcta a že nic nebude řečeno nebo uděláno, co by toto právo zasahovalo.

10. **Ochrana před svévolným uvězněním**
Islám také přiznává právo jedince, aby nebyl uvězněn nebo zatčen za přestupky jiných. Svatý Korán položil tento princip jasně: **„Žádná duše hříchy obtížená neponese břemeno duše jiné;…“** (35:18)

11. **Právo na základní životní potřeby**
Islám uznal právo potřebných lidí na pomoc a přispění. Korán popisuje vlastnost bohabojných takto: **„A ze svých majetků vždy patřičně žebrákům a nemajetným dávali.“** (51:19)

12. **Rovnost před právem**
Islám dává svým občanům právo na absolutní a úplnou rovnost před zraky zákona.

13. **Vládci podléhají zákonu**
Jedna žena patřící do vysoce postavené a vznešené rodiny byla zatčena v souvislosti s krádeží. Její rod se radil, kdo se přimluví u Proroka (s), aby nebyla potrestaná. Pak si řekli, že kdo jiný, než Usáma ibn Zeid, kterého má Prorok (s) velmi rád. Když Usáma promluvil s Prorokem (s), dostalo se mu odpovědi: „Usámo, ty se přimlouváš za porušení zákonů daných Bohem?“ Pak Prorok (s) vstal a řekl k lidem: „Národy, které žily před vámi, Bůh zničil, protože nechaly své vznešené hodnostáře bez trestu za jejich zločiny a trestaly obyčejné lidi za jejich přestupky. Přísahám Bohu, že i kdyby Fatima, dcera prorokova, kradla, nechal bych jí amputovat ruku.“ (al-Buchárí č. 3216)

14. **Právo zúčastnit se na státních záležitostech**
„...a záležitosti své na základě porady mezi sebou vyřizují ...“ (42:38). Šúrá (= konzultace, porada) nebo zákonodárné shromáždění nemá jiný význam než tento: Výkonná hlava vlády a členové tohoto shromáždění by měli být voleni svobodnou a nezávislou volbou jejich lidu. V islámských společnostech byla uplatňována například v období vlády prvních čtyř chalífů.

Nakonec je třeba objasnit, že islám se snaží dosáhnout zmíněných lidských práv nejen vy-

tvořením určitých právních záruk, ale především výzvou k lidem žít svobodný, důstojný a zodpovědný život v bratrství s ostatními lidmi tak, aby co nejlépe naplnili účel a smysl toho, k čemu byli stvořeni, totiž žít podle uceleného systému nařízení a zásad, seslaného Bohem v Koránu a předvedeného životem posledního z proroků – Mohamedem (nechť mu Bůh žehná a dá mír).

Další informace o islámu

Muslimská obec v Praze
Blatská 1491, 198 00 Praha 9 – Kyje
http://www.al-islam.cz
www.muslimskaobec.cz
praha@muslim.cz

Další publikace o islámu

Islám a muslimové
Zaostřeno na islám
Islám – hluboké nahlédnutí
Islám a křesťanství v Bibli
Islám stručně – DVD
Džihád proti terorismu – DVD
Lidská práva v islámu
Sunna – o chování Proroka

Webové odkazy

www.al-islam.cz
www.muslim-inform.cz
www.islamweb.sk

Publikaci připravila
Muslimská obec v Praze
Blatská 1491, Praha 9

6. vydání, 2016

Vydalo nakladatelství
Muslimská obec v Praze

ISBN 978-80-905731-9-2

Muslimská obec v Praze
r. 2016

ISBN: 978-80-905731-9-2